

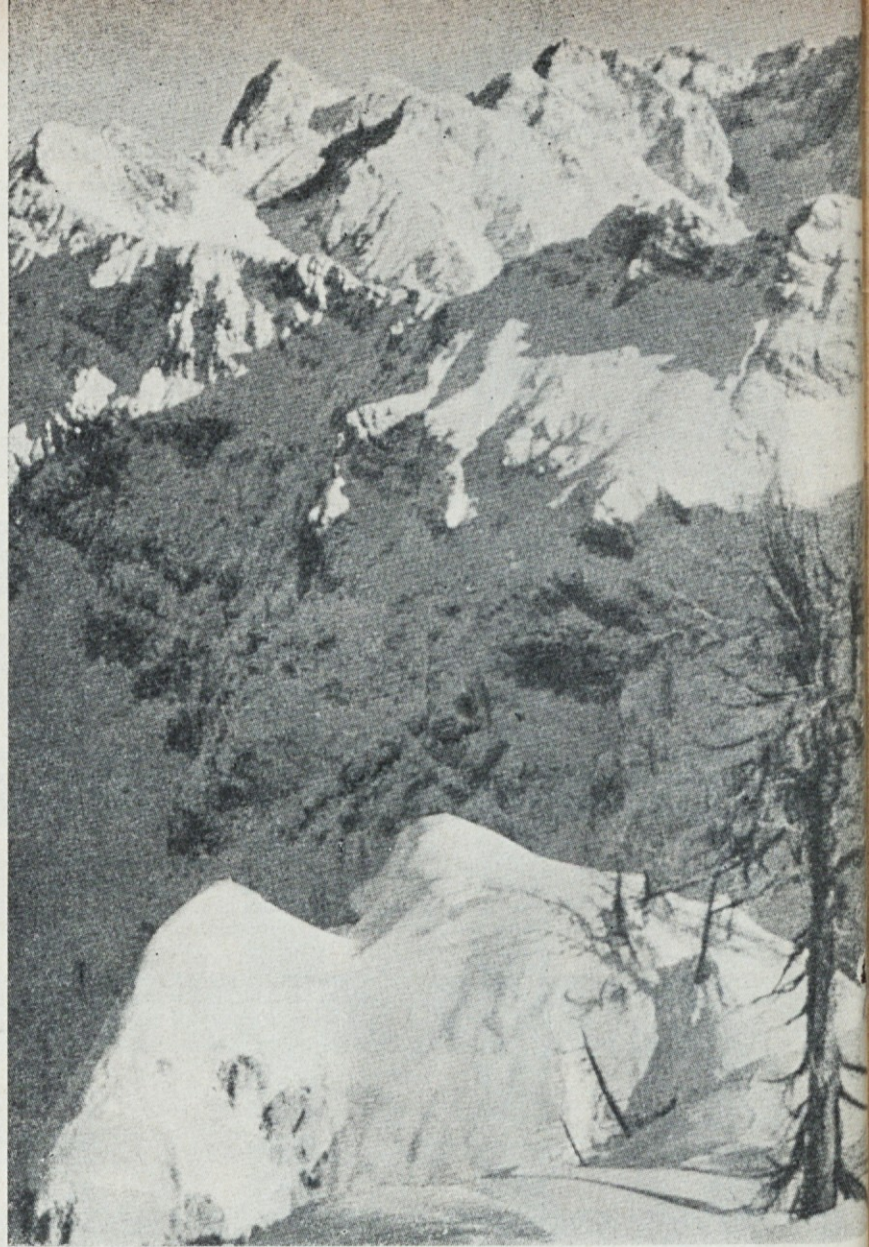

LA VIDA ESPIRITUAL

1

DUHOVNO ŽIVLJENJE

1967 XXXIV

Zima v Julijskih Alpah

LETO GOSPODOVO 1967!

Tako kaže stenski koledar. Tako slišimo v svetem bogoslužju. Tako izražajo tudi naša novoletna voščila.

Za eno leto smo starejši. Za 365 dni smo bliže večnosti. Spet pričujemo pot od prvega januarja do enointridesetega decembra.

Bo zadnja ali ena izmed še številnih? Bo gladka ali polna trpljenja? Bo posuta z veseljem ali pa z žalostjo?

Taka in podobna vprašanja se nam nehote vsiljujejo ob koncu starega in pričetku novega leta...

Tudi „Duhovno življenje“, slovenska verska revija, ki izhaja na južni polobli, v mestu Buenos Airesu, začenja z božjo pomočjo nov letnik, 34. po številu.

Kakšen bo? Bodo z njim rojaki po svetu — po razprostrani Argentini in ostali Južni Ameriki, po daljni Avstraliji in napredni Severni Ameriki, po stari in nikdar pozabljeni Evropi in še po Afriki in Aziji — zadovoljni? Bo med vsemi vez? Bo kašipot skozi ta svet proti nebesom?

Upajmo — dá! Vrsta sodelavcev, dobro premišljen načrt in hitra poravnava naročnine, ki je v teh tako čudnih gospodarskih razmerah za mnoge precejšnje breme, nam vliva mnogo optimizma.

34. letnik „Duhovnega življenja“ bo, upajmo, pester. Temeljne črte bodo: Kristus v liturgičnem času in zakramentih, ljudje — božje ljudstvo, svet: dogodki in problemi, mladina in družina, potovanja v dežele za železno zaveso ter v Svete kraje, spomini na pomembne jubileje, novice od povsod, nepozabni Janez XXIII. in Hugo Wasta roman: „Zlato večnega Juda“.

Naj bi 880 strani — 704 „Duhovnega življenja“ in 176 „Božjih stezic“ — bilo Bogu v čast, vsem Slovencem pa v korist, to bodi naše voščilo za leto Gospodovo 1967.

A. S.

NOVOLETNO RAZMIŠLJANJE

Novo leto praznuje ves svet. Kakor da bi se v tem razodela enakost človeške narave, se ljudje vseh narodov, vseh ver in tudi brezverci ob začetku svojega novega leta zavedo bežnosti in važnosti časa. Navadno je novoletni dan dan veselja, ob misli, da ga je bilo dano doživeti, ko jih je tekom preteklega leta toliko odšlo v kraj, odkoder ni povratka. Je pa tudi dan upanja v nove, boljše čase, v nove uspehe in zmage, saj bi bilo življenje brez upanja neznosno. Seveda se ta dan porajata v vseh srcih tudi zaskrbljenost in strah pred težkimi dogodki, ki morejo priti; ali prazniško veselje potisne skrbi in strahove v ozadje. Vsekakor je novo leto, naj se praznuje po našem ali po drugih koledarjih, ljudem velik in pomemben dan.

Za kristjane, ki se trudimo, da bi živeli iz vere v Boga in v posmrtno življenje, ima novoletni

dan globok življenjski pomen. Ob vsem veselju, ki ga doživljamo z vstopom vanj, se pred nami vendarle v vsej resnosti odpira smisel življenja, njega zahteve in dolžnosti. Verujemo, da si moremo le po veri, upanju in ljubezni zaslužiti ono drugo življenje, ki bo trajalo vekomaj, kjer ne bo več nobenega strahu, nobenih skrbi, nobenih bridkosti. V to večno življenje se morajo za novo leto zopet z vso resnostjo usmeriti naše misli, naše hrepenenje in stremljenje.

Sveta Cerkev, ki nam v koncilskih naukih ponovno in z vso resnostjo kliče v spomin naš večni cilj, nam za Novo leto v mašni liturgiji, v kateri vesela in hvaležna slavi osmino božičnega praznika in skrivnost Jezusovega obrezovanja, razkrije naš novoletni program v preprostih, a nadvse vzvišenih, po Svetem Duhu navdihnjenih mislih.

Novoletni program

Podaja nam ga sv. Pavel, apostol narodov, v našnem berilu: „Preljubi, razodela se je milost Boga, našega Odrešenika, vsem ljudem; uči nas, da se odpovejmo brezbožnosti in posvetnim željam in na tem svetu trezno in pravično in pobožno živimo, pričakujoč blaženega upanja in veličastnega prihoda velikega Boga in zveličarja našega Jezusa Kristusa“ (Tit 2).

Zamislimo se kratko v ta apostolov nauk in opomin: Najprej oznanja, da je prišel božji Odrešenik na svet za vse ljudi. V pismu učencu Timoteju takole govori o veseljnosti odrešenja: „Naj se pri službi božji opravljajo prošnje, molitve, priprošnje, zahvale za vse ljudi, za kralje in vse oblastnike, da bomo živeli tiho in mirno življenje v vsej pobožnosti in poštenosti. To je namreč dobro in všeč Bogu, našemu Odrešeniku, ki hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in prišli k spoznanju resnice (I, 2, 1—5).

Ko nam je razkril to ves svet obsegajočo božjo milost, nas apostol opominja, da v svojih odnosih do sveta ne gremo predaleč. Velik del sveta je brezbožen, ves zakopan le v tostransko življenje. Slava, bogastvo, uživanje — to so mu najvišji cilji življenja. Le po tem hrepeni, za tem se peha in za to se bori, v zasebnem in javnem življenju. To je tisti greh, ki je bil in bo Bogu vedno nasproten in vsem vernim ljudem vedno nevaren in zapeljiv. Odtod apostolov opomin, da se odpovejmo brezbo-

žnosti in posvetnim željam, ko vendar „na tem svetu nimamo stalnega mesta, marveč iščemo prihodnjega“ (Hebr 13, 14). Naš sklep bodi: Boga ljubiti, Bogu služiti, „prizadevati si, da bi mu bili všeč, zakaj vsi se moramo prikazati pred sodnim stolom Kristusovim, da sleherni prejme po tem, kar je v življenju na zemlji delal, dobro ali hudo“ (2 Kor 5, 10).

Da bomo mogli biti Bogu všeč, nam apostol poleg odpovedi svetu in njegovim brezbožnim željam stavi še tri določene zahteve: živeti trezno, pravično in pobožno. V teh treh zahtevah obseže apostol vse naše krščanske dolžnosti.

Treznost življenja nam sveto pismo stalno priporoča. Bog nam je sicer dal ves svet na razpolago in kristjani s hvaležnostjo verujemo, da se smemo za svoje življenje in veselje posluževati vseh stvari; vendar vselej zmerno, po pameti in razsodnosti. Ne smemo se dati zaslužniti po minljivih stvareh, ampak jih moramo obvladati. V pismu do Rimljanov glede tega apostol Pavel takole opominja: „Kakor podnevi pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti... , ampak nadenite si Gospoda Jezusa Kristusa in mesu ne strežite za poželjivost“ (13, 14).

S treznostjo naj se v življenju kristjana družijo *pravičnost*, krepost, ki je temelj urejenega sožitja v človeški družbi. Pravičnost zahteva od nas da damo, naredimo in pustimo vsakomur, kar mu gre. Bojmo se v življenju vsake

krivice, tako do tistih, ki so nad nami, kakor do tistih, ki so pod nami. Pravično, pošteno naj se vsakteri trudi za svoje in svojih življenje; naj bo raje z malim zadovoljen, kakor da bi si množil premoženje s krivico, goljufijo in prevaro. Naj ima pred očmi to, kar je Bog zagrozil: „Gorje mu, kdor zida svojo hišo brez pravičnosti“ (Jer 22, 12).

Na tretjem mestu nam apostol naroča *pobožnost*. Ta krepost, ki jo imenujemo tudi bogoljubnost, je kakor zlata vez, ki povezuje vse krščanske kreposti. Apostol pravi o njej v pismu Timoteju: „Vadi se v pobožnosti, zakaj pobožnost je za vse koristna, ker ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja“ (I, 4, 8). Resnično izkušamo, da nam pobožnost, to je ljubezen do molitve, do svetih maše, do svetih zakramentov, do cerkvenega bogoslužja na splošno lajša spolnjenje vseh naših dolžnosti, nam prinaša dušni mir in božji blagoslov in nam zagotavlja večno plačilo v nebesih.

Apostol zaključí svoje opomine z veliko mislijo: Pričakujte Gospodov prihod. Kdaj bo prišel? Za vsakogar od nas ob uri smrti, za ves svet na sodni dan. Koncil nam z apostolom naroča, naj ostanemo trdni in stanovitni v borbi proti satanovim zalezovanjem. In ker po Gospodovem opominu ne vemo ne dneva ne ure, moramo stalno čuti in biti pripravljeni, da bomo mogli biti po končanem zemeljskem življenju prištetí med božje izvoljence.

Skrivnost obrezovanja

Vzorno krščansko življenje, kakor nam ga sveti Pavel za novo leto oriše, ni lahka stvar. Vsi se tega zavedamo, vsi to vsak dan na samem sebi in na drugih vidimo in čutimo. Krščansko življenje je brez duha odpovedi in žrtvovanja nemogoče. Apostol govori o križu in križanju, ko piše Galačanom: „Kateri pa so Kristusovi, so meso s strastmi in poželenjem vred križali“ (5, 22).

Cerkev to dobro ve, saj to sama vsak dan v svojih udih doživlja. Da nas ohrabri v naši borbi zoper greh in v našem prizadevanju za svetost, nam za novo leto v evangeliju oznanja skrivnost Jezusovega obrezovanja. Komaj pride božji Odrešenik na svet, že pretaka solze in kri. To je pot, ki si jo je izbral: križ in mučeništvo. S tem pove vsem tistim, ki vanj verujejo, da tudi za nas ni druge poti v večno življenje kot pot križa: „Če hoče kdo hoditi za menoj, naj se odpove samemu sebi in vzame vsak dan svoj križ ter hodi za menoj. Zakaj, kdor hoče svoje življenje rešiti — za ta svet in njegove namene —, ga bo izgubil; kdor pa svoje življenje zaradi mene izgubi, ga bo rešil. Kaj si namreč človek pomaga, če si ves svet pridobi, sebe pa zavrže ali pogubi?“ (Lk 9, 23—25).

Naj nas torej v novem letu prav ta pogled na Jezusovo trpljenje in žrtev polno življenje spodbuja, da ne omagamo na poti krščanskega življenja. Skrivnost Jezusovega obrezovanja nam govori o

novoletni program:

- t r e z n o s t
- p r a v i č n o s t
- p o b o ž n o s t

nujni in stalni dolžnosti lastnega duhovnega obrezovanja strasti in slabih nagnjenj.

Naša pomoč v imenu Gospodovem

Ideal krščanskega življenja je visok in dosegljiv le z velikimi trudi in žrtvami. Naj nam vendar ob vsem tem ne upade pogum, zakaj s pomočjo božje milosti slabotni človek vse premore. Apostol Pavel, ki je toliko naredil in pretrpel za razširjenje prave vere in Cerkve, poln hvaležnosti kliče: „Vse premorem v njem, ki mi daje moč“ (Flp 4, 13).

Cerkev stalno ponavlja zaupni vzklik: „Naša pomoč je v imenu Gospodovem, ki je ustvaril nebo in zemljo.“ Božja vsemogočnost, ki vse premore, božje usmiljenje in dobriota, ki se ne izčrpata ter božja zvestoba, ki nikoli ne umanjka — te so Cerkvi in nam poroka našega zaupanja v vseh razmerah in težavah življenja. Dobra volja in veselja ali vsaj vdana pripravljenost z naše strani, pa božja pomoč, ki jo Bog svojim vernim nikdar ne odreče, nam zagotavljajo pri vseh naših slabostih in tudi neuspehih in padcih — končni večni uspeh, večno življenje.

V tej veri in zaupanju Cerkev prav za novo leto, oznanja da je bilo božjemu Odrešeniku dano ime

Jezus, kakor je bilo naročeno po angelu, praden je bil v telesu spočet. In še drugi dan po Novem letu Cerkev slovesno proslavlja sveto in sladko ime Jezusovo, v katerem je poročstvo zveličanja vsem tistim, ki ga z vero, zaupanjem in ljubeznijo kličejo.

Iz Rusije, ki že toliko let prenaša nasilje in krivičnost brezbožnega komunističnega režima, prihaja poročilo, da mnogi verni pravoslavni bratje prakticirajo pobožno vajo, da ime Jezusovo stano vitno izgovarjajo in ponavljajo, če ne z usti, vsaj v svojih srcih, da bi tako ohranili vero in ostali vedno združeni s skrivnostjo Jezusovega trpljenja, pa tudi vstajenja in poveličanja. Apostol Pavel potrjuje to verno zaupanje ko piše: „Gospod je bogat za vse, ki ga kličejo. Kajti vsak, kdor bo klical ime Jezusovo, bo zveličan“ (Rim 10, 13).

+

Bratje in sestre! Kaj nam bo prineslo novo leto 1967? Ne vemo, ker je vsa bodočnost v božjih rokah in za nas skrivnost. Mi si pač vsi iz srca voščimo zdravje, srečo in blagoslov. Pa naj nam v naravnem oziru novo leto prinese karkoli, v nadnaravnem se bo naše voščilo gotovo uresničilo, ako se bomo držali gornjih navodil. Saj nas zopet apostol Pavel bodri s tisto čudovito obljubo, ki naj bo stalno živa v naših srcih: „Vemo pa, da tistim, ki Boga ljubijo, vse pripomore k dobremu“ (Rimlj 8, 28).

Alojzij Košmerlj

Kako je nastal osrednji dokument II. vatikanskega zбора?

Jenez XXIII. in
tedanji kard. Montini —
danes papež Pavel VI.

Dne 21. novembra leta 1964 je bila na slovesni seji II. vatikanskega svetiljnega zbora sprejeta in potrjena dogmatična konstitucija o Cerkvi, ki se glasi „Lumen gentium — Luč narodov“.

Laskave sodbe

Konstitucija o Cerkvi je osrednji dokument II. vatikanskega zbora. Z njeno razglasitvijo je bilo po Pavlu VI. „dovršeno delo I. vatikanskega zbora (1869—1870), kar zadeva nauk o skrivnosti Cerkve in orisan načrt božje volje glede temeljne ureditve“. Pomemben

koncilski oče, nadškof Parente, je ob proglasitvi konstitucije zapisal, da je s tem II. vatikanski koncil (1962—1965) dosegel „vrh svoje zelo utrudljive poti“. Španec González Hernández iz Avile je dejal, da je „konstitucija srce II. vatikanskega zbora“. Splitski škof dr. Franić, član pripravljalne bogoslovne komisije in član koncilске doktrinalne komisije, pa je zadržal: „Konstitucija predstavlja vrhunec vsega, kar je Cerkve s svojimi največjimi teologi in s svojimi škofi in papežem Pavlom VI. na čelu mogla danes o sebi povedati.“

Reči smemo, tako pravijo splošno bogoslovni učenjaki, da je konstitucija o Cerkvi centralni in najvažnejši dokument II. vatikanskega koncila, čeprav s tem nočemo podcenjevati drugih, zlasti ne konstitucije o svetem bogoslužju... V dogmatični konstituciji o Cerkvi je bila dana osnova za skoraj vse tekste, ki jih je sprejel II. vatikanski koncil, od odloka o ekumenizmu pa do pastoralne konstitucije, ki govori o Cerkvi v današnjem svetu.

S temi izjavami se krijejo tudi sodbe nekatoličanov. Anglikanec Kelly, rektor kolegija sv. Edmunda iz Oxforda je npr. zapisal: „Branje konstitucije o Cerkvi vzbuja globoko občudovanje in hvaležnost.“

Sad dolgotrajnega razvoja

Konstitucija o Cerkvi, ta zgodovinsko pomembni dokument, ni le sad štiriletnega intenzivnega dela koncilskih komisij in obenem koncilskih očetov vsega sveta, ampak je predvsem sad procesa, duhovne obnove, ki sega daleč nazaj.

V prvih letih 20. stoletja so se v Cerkvi porodila številna gibanja: biblično, liturgično, patristično (poglabljanje v stare cerkvene očete), ekumensko, misijonsko... Vse to je bilo izraz enega samega novega prebujenja, ki je kot gibanje imelo v sebi še marsikaj nerazjasnjene, sanjarskega, nečesa, kar potrebuje kritičnega razčiščenja in umiritve v jasnem razlikovanju med tem, kar je bistveno in tem, kar je postransko. A

v splošnem je to gibanje izražalo nove življenjske sile Cerkve.

Guardini je že leta 1921 zapisal: „Dvajseto stoletje bo stoletje Cerkve.“

Štiri leta intenzivnega dela

Konstitucija o Cerkvi je sad naravnost velikanskega napora. Najprej jo je dve leti sestavljala pripravljalna komisija, ki je med drugim uporabila sto sej, trajajočih približno po tri ure. Nato jo je več kakor dve leti pregledovala koncilaska doktrinalna komisija na osnovi ustnih in pisemenih razprav, ki so se vršile skozi tri koncilaska zasedanja.

Predkoncilski osnutek, katerega je koncilu predložila pripravljalna komisija, je imel 10 poglavij (glej razpredelnico na strani 9).

Nedvomno je v tem osnutku videti napredek in nadaljevanje tega, kar je bil I. vatikanski koncil začel, pa ni mogel dovršiti. Vendar pa takoj opazimo, da je v osnutku pozornost še vedno posvečena predvsem nauku o vidni, božjepravni ureditvi Cerkve, premalo pa notranjim prvinam Cerkve in temu, kar je skupnega laikom in nosilcem hierarhičnih služb.

Prvo zasedanje: zavrnitev

O Cerkvi so na prvem zasedanju razpravljali od 1. do 7. decembra 1962. Vodilni očetje so bili kardinali: Nemci Frings, Döpfner in Bea; Italijana Montini in Lercaro; Belgijec Suenens, Holanec Alfrink in vzhodni patriarh Maksim IV. ter Francoz Liénart.

K prvemu poglavju: „Narava

vojskujoče se Cerkve“ so se oglašili med drugimi: Frings, Liénart in Döpfner. Poudarili so, da je Cerkev zlasti skrivnost, prazakrament, znamenje naše povezave z Bogom. Kardinal Montini, sedanji papež, je zatrdil, da je Cerkev znamenje Kristusove navzočnosti v svetu.

Drugo poglavje, ki govori o udih vojskujoče se Cerkve, sta skritizirala Frings in Liénart. Očitata sta mu ozkost.

Burna debata se je razvila glede škofovstva. Vidni sta bili dve smeri: pravno in zakramentalno gledanje na Cerkev. V debati so zmagali Frings, Döpfner, Alfrink, Montini, Maksim IV. in Bea.

Poglavje o laikih se je vsem zdelo najboljše. Tu je Frings prvi sprožil idejo o božjem ljudstvu.

V ostalih poglavjih, ki so prišla na vrsto na 1. zasedanju, so nastali močni očitki. Koncilski očetje so ta osnutek z večino odklonili, češ da je preveč šolski, premalo pa pastoralen, bibličen in ekumenski in da ni skoraj nič upošteval nauka, katerega so porodila številna, prej omenjena gibanja.

Nov osnutek

Čas od prvega do drugega zasedanja je bil dobro izrabljen. Vodilni so bili spet Belgijci, Francozi in Nemci. Francoski škofje so na svoji konferenci v januarju 1963 razpravljali o zakramentalnosti in zborni oblasti škofov. Nemški škofje so v februarju 1963 govorili o Cerkvi kot skrivnosti, prazakramentu, in o božjem ljudstvu.

Koncilska doktrinalna komisija, v katero so bili poklicani še novi izvedenci, pa je pod vodstvom belgijskega teologa Philipsa izdelala nov osnutek, ki je bil že močno drugače usmerjen (glej osnutek na strani 9).

Drugo zasedanje: grajenje

Osnutek je bil sprejet kot podlaga za razpravljanje, a je bil spremenjen deloma že v razvrstitvi snovi, kaj šele v njeni obdelavi. Prvo poglavje so pohvalili. Trud nemških teologov, kot Semmelrot-ha, Rahnerja in Ratzingerja je bil bogato poplačan.

Koncilski očetje so zlasti ugovarjali, zakaj neposredno za poglavjem o „Skrivnosti Cerkve“ stoji poglavje o hierarhiji, ko je vendar jasno, da je cilju treba dati prednost pred sredstvom — hierarhične službe pa so sredstvo za cilj, to je za duhovno rast vseh članov Cerkve, vsega božjega ljudstva, h kateremu kot polnovredni in dejavni člani spadajo tudi tisti, ki niso nosilci hierarhičnih služb in tudi niso redovniki.

Tako je drugo poglavje tega osnutka prišlo na tretje mesto; prvotno tretje poglavje pa je bilo razdeljeno na dva dela. Prvi del je postal sedanje drugo poglavje konstitucije z naslovim „Božje ljudstvo“ in obravnava to, kar je skupnega vsem udom Cerkve. Mnogi hvalijo to poglavje kot najlepše v vsej konstituciji.

Karel Moeller, eden izmed največjih mislecev sedanjega časa in podtajnik kongregacije za vero, pravi, da se je s tem odprlo novo

NASTANEK KONSTITUCIJE

Konstitucija o Cerkvi ima pestro zgodovino.

1. Predkoncilski osnutek

1. Narava vojskujoče se Cerkve;
2. Udje vojskujoče se Cerkve in njena potrebnost za zveličanje;
3. Škofovstvo kot najvišja stopnja zakramenta sv. reda in duhovništvo;
4. Rezidencialni škofje;
5. Stanovi popolnosti;
6. Laikat;
7. Učiteljstvo Cerkve;
8. Oblast in pokorščina v Cerkvi;
9. Odnosi med Cerkvijo in državo ter verska strpnost;
10. Dolžnost Cerkve, da oznanja evangelij vsem narodom in povsod.

2. Koncilski osnutek

1. Skrivnost Cerkve;
2. Hierarhična ureditev Cerkve in zlasti škofovstvo;
3. Božje ljudstvo in zlasti laiki;
4. Poklicanost k svetosti v Cerkvi.

3. Konstitucija

1. Skrivnost Cerkve;
2. Božje ljudstvo;
3. Hierarhična ureditev Cerkve in zlasti škofovstvo;
4. Laiki;
5. Poklicanost vseh k svetosti v Cerkvi;
6. Redovniki;
7. Eshatološki značaj potujoče Cerkve in njeno zedinjenje z nebeško Cerkvijo.
8. Blažena Devica Marija, božja Mati, v skrivnosti Kristusa in Cerkve

gledanje, ki bo silno vplivalo na vse življenje v Cerkvi. Drugi del prvotnega tretjega poglavja koncilskega osnutka pa je postal sedanje četrto poglavje, ki govori o laikih in o njihovi posebni nalogi v organizmu božjega ljudstva.

Četrto poglavje koncilskega osnutka so iz podobnih razlogov kakor prvotno tretje poglavje spet razdelili na dvoje, tako da sta nastali sedanje 5. in 6. poglavje z

naslovom: „Poklicanost vseh k svetosti“ in „Redovniki“. Tudi v tem primeru govori konstitucija najprej o tem, kar je skupnega prav vsem članom božjega kraljestva: vsi so poklicani k svetosti; šele nato je govor o „mnogih, ki v redovniškem stanu težijo k svetosti po posebni poti“.

Na tem zasedanju se je razvila tudi burna debata glede osnutka o Materi božji. Eni, z dunajskira

kardinalom Königom na čelu, so bili mnjenja, da se nauk o Mariji vključi v konstitucijo o Cerkvi. Druga skupina pa je želela, da bi bil nauk o Mariji samostojen.

Zasedanje se je zaključilo brez rešitve.

Med drugim in tretjim zasedanjem

Čas med drugim in tretjim zasedanjem je znatno pripomogel k dozoritvi idej. Velik vpliv je imela Pavlova okrožnica „Ecclesiam suam“ z dne 6. avgusta 1964. Tudi papeževo potovanje v Sveto deželo ni bilo brez pomena.

Novo poglavje, katerega je komisija v tem času predložila in ki razpravlja o eshatološkem značaju potujoče Cerkve in njenem edinenju z nebeško Cerkvijo, je pokazalo nov vidik in posrečeno rešilo vprašanje glede poglavja o Devici Mariji. Predlog za ta osnutek je na izrecno željo Janeza XXIII. izdelal španski kardinal Larraona.

Tretje zasedanje: navdušeno sprejetje

Na tretjem zasedanju sta bili hitro rešeni sedmo in osmo poglavje. Zmagal je predlog Suenensa, da je bil nauk o Mariji, v kateri je Cerkev „že dosegla popolnost“, vključen v nauk o Cerkvi.

S tem Marija nikakor ni bila ponižana ali postavljena v senco. Ravno obratno! Pavel VI. je na dan razglasitve dejal: „Prvikrat se je zgodilo — to izrekam v globoki ganjenosti —, da je kak vesoljni koncil podal tako obširno

sintezo katoliškega nauka o mestu, ki ga ima preblazena Devica Marija v skrivnosti Kristusa in Cerkve. To se docela sklada s tem, kar je imel koncil za svojo nalogo: pokazati obraz svete Cerkve, s katero je božja Mati tako tesno združena...“

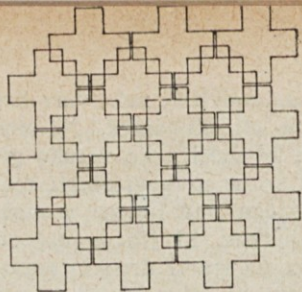
Bolj zapleteno pa je bilo poglavje o hierarhiji. Debato sta vodila splitski škof Franič in tajnik kongregacije za vero Parente. Nadškof Parente je sijajno utemeljeval skladnost papeške in zborovske oblasti v Cerkvi. Očetje so glasovali zanj. Da pa je bila z glasovanjem zadovoljna tudi poražena manjšina, je generalni tajnik koncila nadškof Felici po nalogu koncilске komisije na 123. generalni seji, dne 16. novembra 1964 podal „predhodno pojasnjevalno opombo“, kako je treba razumeti izraz „zbor“.

Tako spremenjeno razvrstitev snovi in tako izpopolnjeno besedilo so koncilski očetje na javni seji 21. novembra 1964 sprejeli skoraj soglasno (2151:5) in z velikim navdušenjem kot koncilsko dogmatično konstitucijo o Cerkvi, ki ima osem poglavij (glej osnutek na strani 9).

Tako različno gledanje koncilskih očetov na Cerkev ob pričetku koncila, tako izredno hitro zorenje idej in tako velika končna soglasnost je vidno znamenje, da je na koncilu močno deloval Sveti Duh. Naj njegov duh preoblikuje tudi naš razum, našo voljo in naša srca.

Dr. Alojzij Stare

Zakramenti so dejanja Jezusa Kristusa

Sv. Tomaž pravi, da je najbolj naravno, da proučevanju skrivnosti učlovečene božje Besede sledi nauk o zakramentih sv. Cerkve. To zato, ker ti prejemajo svojo učinkovitost od učlovečene Besede. Toliko bolj ker nam ni dano, kot svoj čas apostolom, na lastne oči videti in z rokami tipati Besedo življenja (1 Jan 1, 1—2). Zakramenti pa so stvari, gibi in besede, ki jih zaznavamo s čutili. Po Jezusovi volji, ki jih je ustanovil, so znamenja, in to učinkovita znamenja, za nas v sedanjosti. So skrivnostne vezi med sedanjostjo in med Kristusovo zgodovino (A. G. Martimort: *Los signos de la nueva alianza* 15).

Čeprav smo o zakramentih že veliko slišali, in je tudi DŽ že pisalo o njih (l. 1963), hočemo podati nekaj novih misli in pogledov, da bomo zakramente bolj razumeli in cenili.

Kaj so zakramenti?

Na vprašanje kaj so zakramenti katekizem odgovarja, da so sveta znamenja, ki jih je Jezus Kristus postavil, da nas posvečujejo (363).

Zakramenti so torej predvsem

dejanja Jezusa Kristusa, ki izvršuje svoje duhovništvo po Cerkvi. Namen njegovega duhovništva pa je dajati hvalo Bogu in reševati ljudi. Zakramenti so dejanja, ne neke okorele poprej pripravljene stvari. Bolje je če pravimo, da duhovnik obhaja, kot če rečemo da jih deli, ne kakor npr. lekarna postreže odjemavcem s tabletami in prej pripravljenimi zdravili.

Zakramenti tudi niso kake pravne ali upravne formalnosti po katerih se določena stvar podeli zainteresirancem, ki so izpolnili po zakonu določen obrazec.

Zakramenti prav tako niso dejanja duhovnika, ki jih svobodno vrši v moči oblasti, ki jo je na dan posvečenja za vedno prejel. Čeprav je navada reči, da duhovnik mašuje (saj mu rečemo mašnik), to izražanje ni točno, če naj pomeni, da duhovnik opravlja svojo mašo; še manj, da podeli svojo odvezo. Duhovnik obhaja dritev Kristusa in Cerkve, podeljuje odpuščanje Kristusa in Cerkve (A. M. Roguet: *Los sacramentos signos de vida* 13).

Če sedaj še pozitivno izrazimo bogastvo teh trditev, moramo reči, da je Jezus tisti, ki pri vsakem zakramentu osebno deluje.

Jezus ni ustanovitelj neke vere kot npr. Buda ali Mohamed. Ni nek človek, ki je začel neko versko gibanje, ki se po njegovi smrti more brez njega nadaljevati v moči nekih napotkov, ki jih je dal ob začetku in po smrti drugim zapustil. Kristus ni bil pričujoč le pri zgodovinskem dejanju ustanovitve Cerkve. Jezus je tudi še sedaj živi in dejanski poglavar svoje Cerkve. Papež ni njegov naslednik ampak samo njegov namestnik, kar je čisto nekaj drugega.

Kristusovega duhovništva ni bilo konec z njegovo smrtjo na križu. Se vrši še vedno naprej, z edino razliko, da se po njegovem vnebohodu opravlja po Cerkvi, po duhovnikih. Zato jih imenujemo naše duhovnike, ker izvršujejo na viden način duhovništvo edinega Duhovnika Jezusa Kristusa, ki je sedaj neviden, toda popolnoma aktiven (Rogueť o. c. 12).

V zakramentih deluje Kristus

Vse milosti prihajajo od Boga, ker samo On more odpustčati. „Kdo more grehe odpustčati kakor edino Bog“ (Lk 5, 2), so po pravici trdili farizeji. Samo On more narediti iz ubogega človeka svojega posinovljenega otroka. Še bolj točno, milost Svetega Duha. „On je odpustčanje grehov in po njem se rodimo iz vode“ (Jn 3, 5). Ker si je pa božji Sin privzel naše telo, je njegova posvečena narava orodje tega božjega dela. Zato ni milosti razen po Jezusu in to po Jezusu človeku. „Eden je srednik med Bogom in ljudmi, človek Kristus Jezus, ki se je dal samega

sebe v odkupnino za vse (1 Tim 2, 5). V zakramentih nam Kristus daje Svetega Duha in nam odpustča grehe (Martimort o. c. 48).

Zato se izražamo točno, ko trdimo, da so zakramenti Kristusova dejanja in ne enostavno božja dejanja. Res je Bog začetnik vseh zakramentov. Vsak zakrament je božje dejanje. Značilno za zakramente pa je, da ta božja dejanja dosežejo človekovo dušo po dolgi vrsti posrednikov. Glavni srednik je Jezusova človeška narava, ki deluje s pomočjo Cerkve in duhovnikov. Ti pa po zakramentih. Po vseh teh pa končno vedno deluje sveta Kristusova človeška narava. Zato moremo kratko reči, da je Kristus sam, ki deluje v vseh zakramentih. Kristus kriščuje v vsakem krstu, z vsako odvezo odpustča On, On je tisti, ki daruje in se daruje za nas v vsaki evharistični daritvi. Tako si Gospod pridržuje avtorstvo zakramentov, ki jih opravlja človek, da ne bi verniki stavili svojega zaupanja v človeka. Služabnikov je veliko Kristus pa je en sam. „Vsak med vami pravi: ‘Jaz sem Pavlov, jaz pa Apolov, jaz pa Kefov, jaz pa Kristusov’. Je li Kristus razdeljen? Ali je bil Pavel za vas križan? Ali ste bili v Pavlovo ime krščeni?“ (1 Kor 1, 12—13), že Pavel poučuje prve kristjane.

Po koncilu
pravimo „maziljenje bolnikov“, namesto zakrament
poslednjega maziljenja“

Kristus je ustanovitelj vseh zakramentov

Naše trditve ne slonijo samo na nauku o vzročnosti zakramentov, ki podeljujejo milosti, ampak se našajo na resnico naše vere, ki trdi, da je Jezus Kristus začetnik in ustanovitelj vseh zakramentov (Denzinger 844). Ta nauk tridentskega koncila je treba prav razumeti. Ne pravi, da je Jezus neki določeni trenutek, ki bi ga mogli natančno ugotoviti če bi evangelijska poročila ne bi bila nepopolna, določil in objavil veljavnost tega ali onega zakramenta. Take trditve so z izjemo sv. rešnjega Telesa, nevzdržne. Celó za Kristusov krst nimamo nobene gotovosti, njegov krst je podoba našega krsta, vendar je drugačne narave. Voda in kri, ki sta pritekla iz prebodenega Jezusovega srca na križu, moreta biti podoba krsta in evharistije, ker prejemata vso svojo učinkovitost od križa, vendar ni bila na Kalvariji določena ustanovitev nobenega zakramenta. Končno je tudi naročilo apostolom pred vnebohodom naj gredo in krščujejo (Mt 28, 19), le neka objava in neko naročilo, ki ga morajo izpolniti, ne pa ustanovitev zakramenta sv. krsta.

Tako dejanska trditev koncila o Jezusu kot avtorju vseh zakramentov izjavlja samo, da jih je res Jezus ustanovil, ne govori pa o času, kraju in načinu ustanovitve. Glede birme ali maziljenja bolnikov, ni važno, da pred poročilom Apostolskih del in pisma sv. Jakoba ni poročil o teh zakramentih in da ne vemo, kdaj sta bila ustanovljena.

Enostavno verujemo s Cerkvijo, da je vseh sedem ustanovil Kristus in da imajo vso učinkovitost od njega. Se razume, da vera Cerkve sloni na poročilih sv. pisma in na tradiciji prvotne Cerkve (Martimort o. c. 49).

Vse to moremo primerjati z dejstvom stvarjenja sveta. Na najrazličnejše načine skušajo razne teorije razvozlati in pojasniti razvoj sveta. Za nas je važno in jasna resnica, da je Bog vse ustvaril. Verujemo, da je svet vsak trenutek svojega obstoja odvisen od božje volje.

Kaj je potemtakem ustanovil Kristus?

Zakramente same, to je podelitev posebnih milosti, ki je navezana na določene pogoje; izražena po določenih znamenjih, da zadostijo tistim potrebam človeškega rodu, katere je imel Kristus za koristne in primerne. Podrobno ureditev teh znamenj in njihovo prireditve je prepustil Cerkvi. Zakramenti sami kot taki pa ostanejo vedno Jezusova ustanova in Jezus deluje v njih s svojo milostjo (Roguet o. c. 14).

Nekateri ugovori

Ta lepa in preprosta razlaga zakramentov kot Jezusovih dejanj more vzbuditi nekatere ugovore.

Najprej: ne vidimo Jezusovega delovanja. To je res. Toda Jezus ne ostaja samo nevidno pričujoč v Cerkvi, ki jo je ustanovil da nadaljuje njegovo delo, ampak je ta Cerkev njegovo skrivnostno Telo, v sedanjosti živo, oživiljeno po njem, ki ga predstavlja. To nas vodi še do

druge trditve, da je mogoče zakramente pravilno doumeti le s pomočjo vere. Doumeti, da so Cerkvi zaupana znamenja, ki obenem tudi razodevajo, kaj je Cerkev. Ta pa zopet razodeva Kristusa, ko izvršuje njegovo duhovništvo.

Vse to nas vodi do zelo važnega zaključka. Duhovniku, ki opravlja njegove zakramente, ni dano na prosto, da jih obhaja, kakor se njemu zazdi, ampak mora ubogati Cerkev v njenih liturgičnih predpisih, rubrikah, v njenem kanonskem pravu in v njenem moralnem bogoslovju. Duhovnik se mora prilagoditi vsem tem predpisom ne samo radi pokorščine in liturgične enotnosti. Smisel je vse bolj globok. Ta pokorščina Cerkvi je potrebna, da more biti duhovnik gotov, da so dejanja, ki jih vrši na viden način, nevidno vendar resnično Kristusova dejanja.

Drug ugovor skuša rešiti Jezusovo svobodo v zakramentih. Kristus je živ in poveljčan, zato tudi svoboden. Če je res, da Kristus deluje v vsakem zakramentu, ali se ne zdi, da ga nekako prisilimo k delovanju vedno, ko po svojem osebnem nagibu obhajamo kak zakrament? Na drug način je to ponovitev ugovora: Kako more Bog dopustiti, da je dar njegove milosti odvisen od te ali one ceremonije, ki jo vrši človek? Milost bi na ta način ne bila več zastonski dar; ta prisiljena milost bi ne bila več milost.

Res veljavno obhajani zakramenti podeljujejo milost. Vendar tega ne smemo razumeti kot kak avtomat, kot da bi bila milost odvisna

samo od pravilne podelitve. Obred zakramenta je samo izvršitev posredništva na potreben način. Uresničitev tega posredništva je pa odvisna od splošne ureditve zakramentalnega življenja in od ekonomije odrešenja. Da pride do končne uresničitve zakramenta, do podelitve milosti, je potrebno svobodno sodelovanje osebe, ki jo bo prejela. Tudi to je eden izmed učinkov svobodne božje milosti, ki računa s tem, da zakrament nikoli ne dela sile Gospodu, če se smemo tako izraziti. Če Kristus deluje v vsakem zakramentu, dela to v skladu s svobodnimi pobudami dejanske milosti, ki posameznika pripravlja na vreden odziv na povabilo zakramenta.

Da očrtamo vse mere svobode, lahko temu dodamo še to, da Kristus deli svojo milost tudi izven zakramentov. Kristus opravičuje in zveličuje brez krsta, toda s pomočjo kristne milosti ljudi dobre volje, katerim se ni nikoli oznanil evangelij. Prav tako hrani brez eharistije, toda s pomočjo neke eharistične milosti, pravičnega, ki ga žejja po Bogu, pa se ne more približati njegovemu oltarju (Roguet o. c. 17).

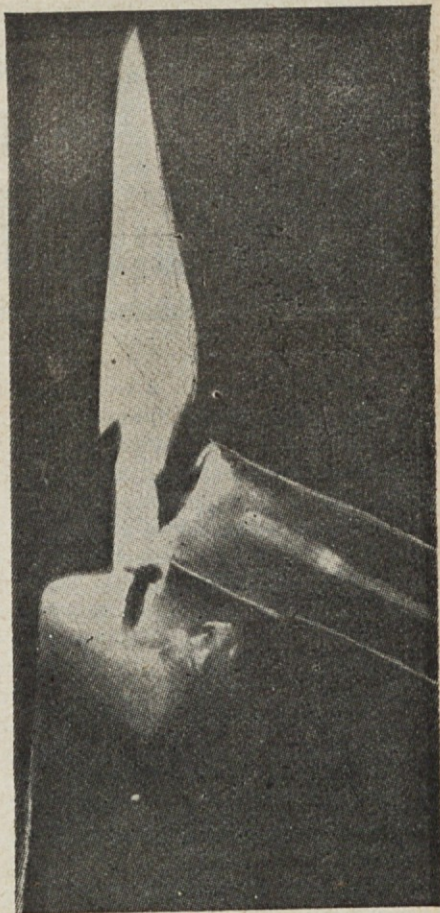
- kaj so zakramenti?
- katere zakramente smemo prejeti redno samo enkrat v življenju?
- kako delimo mašo po koncilski obnovi bogoslužja?

Praktični zaključki

To vsebuje tele posebne zaključke za duhovno življenje. Ni zadostna samo pravilna izvršitev zakramentalnih obredov. Zelo važno je pripraviti duše vernikov na prejem zakramentov. Razpoloženje vernika, ki hoče prejeti Kristusovo milost, igra važno vlogo pri učinkovitosti in sadovih zakramentov. Katehetska priprava, moralna vzgoja in molitve pri obhajanju zakramenta samega ne ovirajo učinkovitosti zakramenta. Ravno nasprotno, zagotavljajo jo in ji vtisnejo vso posvečujočo moč, ko odpirajo duše za prejem božje milosti. Nikakor se pa ne sme nikogar siliti k prejemu zakramentov proti volji prizadetega.

Trditev, da so zakramenti Kristusova dejanja, nam mora vzbujati globoko spoštovanje do obredov, ki nam posredujejo med nami pričujočega in delujočega Kristusa. Duhovnika, ki je Kristusov posrednik, pa mora napolniti z globoko ponižnostjo za vse to, kar Kristus vrši v njem in po njem in se čutiti dolžnega truditi se za primerno svetost radi te nujne zveze s Kristusom. Predvsem pa mora obhajati zakramente z vso dostojanstvenostjo, ker v izvrševanju ustanovljenih obredov, ki sami po sebi nimajo posebne važnosti, kot sploh vsako človeško in pozemelsko dejanje, obnavlja na neki način to, kar Kristus spolnjuje v zakramentalnih skrivnostih in v notranjosti duše.

Boris Koman

Kristus — Luč narodov —
nam po zakramentu daje:

- milosti,
- moč in
- pomoč

OB 60. LETNICO KRONANJA

Letos praznuje brezjanska božja pot svoj jubilej: šestdeset let je od kronanja Marije Pomagaj in Deteta Jezusa v njenem naročju. Ni to posebno dolga doba, a slike, ki jih je na tisoče in desetisoče kopij brezjanske Marije po svetu, predstavljajo skoraj vse Jezuščka in Marijo že s tema kronama na glavah.

Najprej bi opisal nekaj

predhodnic brezjanske Marije

v gorenjskem kotu. Stevilne božje poti so bile že prej, pred Brezjami, po vsej Sloveniji, a tudi na Gorenjskem; v bližini Brezij pa je imela Marija Pomagaj svoje predhodnice. Dr. Maks Miklavčič je v letu, ko je slavila ljubljanska škofija petstoletnico svojega obstoja, napisal šmarnice z zgodovino verskega življenja pri Slovencih. Tu med drugim poroča, da sta bili božji poti na Blejskem otoku in v Lescah osnovani že v 11. stoletju. Ker je dr. Miklavčič priznan zgodovinar, je imel za to svojo trditev gotovo pisane dokaze, vendar je vsaj za

Blejski Otok

mogoča še širša trditev. Vsekakor je o izkopavanjih na blejskem otoku izšlo kakšno strokovno poročilo, ki pa še ni prišlo do nas, pač pa ima dnevnik Ameriška domovina z dne 31. avgusta 1966, številka LXIV nekakšen izvelek takega poročila. Iz njega je razvidno, da je arheolog dr. Vinko Šribar od leta 1962 dalje kopal na otoku in odkril naslednje stvari: najstarejše hiše iz protja, odlomke orodja in razbite čepinje, kar vse spada še v predzgodovinsko dobo. Nad temi izkopaninami je odkril južno od sedanje cerkve zidano grobnico z ostanki okostij iz rimske dobe. Še pred 9. stoletjem je bila na otoku lesena stavba v izmeri ca. 8x5 m, po vsej verjetnosti staroslovenska. Že iz 9. stoletja pa je ohranjena zidana apsida neke najbrž lesene nadgrobnice ladje. Okrog te predromanske stavbe so izkopali vsaj 124 staroslovenskih grobov z nakitom, noži, stilosi ter še ostanki raznega orodja in orožja. Zatem so postavili pravokotno stav-

bo, na tej podlagi so po letu 1004 briksenški škofje zgradili nekoliko večjo cerkvico, od katere je ohranjena apsida in del severnega zidu. Še v istem, 11. stoletju so zgradili enoladijsko romarsko cerkev, ki je v naslednjem, 12. stoletju odstopila prostor triladijski romarski cerkvi, katero so pozneje predelali v gotsko stavbo in v teku stoletij izvršili še razne prezidave. Uredništvo lista ugotavlja na koncu, da je na otoku še vse razkopano in se vprašuje, kako bodo te razkopanine uredili. O raznih prezidavah v teku stoletij je bilo pa že prej ohranjenih in znanih toliko arhivalnih poročil kot menda o nobeni slovenski cerkvi ne.

Za nas so iz tega poročila važne naslednje ugotovitve: Že od pamtiveka, mimo rimske dobe in staroslovenske naselitve je bil blejski otok kraj bivanja in dela, vsaj v zadnjih dveh obdobjih pokopališče. Po l. 1004 in še enkrat v 11. stoletju je bilo na otoku postavljeno svetišče, imenovano romarsko, ki se je pozneje stalno izpopolnjevalo. Brez dvoma je za to staro uporabo otoka odločevala njegova lepota na jezeru in vsaj za najstarejše čase tudi varnost z vodo obkroženega otočka. Vsekakor arheološke ugotovitve podpirajo dr. Miklavčičeve navedbe, da je bila božja pot na otoku že v 11. stoletju in isto lahko trdimo tudi o

napravi najbolj mogočen vtis zvonik.

L. 1238 je bil ustanovljen samostan dominikank v

Velesovem,

ki se je takrat imenovalo Marijina dolina. Skoraj iz istega časa izvira drugi samostan dominikank na Slovenskem, Studenice na Štajerskem. Iz prvih let Velesovega izvira tudi milostni kip MB v Velesovem, po mnenju dr. Cevca delo lombardske kiparske delavnice Benedetta Antelamija. Če lahko kaj sklepamo iz ljudskega pripovedovanja, da se je ta milostni kip pojavil na nekem drevesu, bi lahko mislili, da so ga kot dar oglejskega patriarha postavile redovnice v drevo, dokler ni bila cerkev popolnoma dozidana. Vsekakor je kip takoj vzbudil veliko ljudsko čiščenje in velesovska cerkev je postala tretja Marijina božja pot v bližini sedanjih Brezij. Pisec se spominja pripovedovanja svoje že seveda pokojne tete, ki bi štela zdaj že 114 let, da je v otroških letih hodila s svojo materjo na božja pota na blejski otok in v Velesovo, ti dve božji poti pa sta takrat začeli pojemati, Bled, ker je postajal letovišče, obe pa še zato, ker so se dvigale Brezje.

A v okolici sta bili še dve večji božji poti, Ljubno in Crngrob.

Lescah.

Lesce so večja vas med Brezjami in Bledom. Tam stoji Marijina cerkev. Na potnika, ki se mimo vozi,

Ljubno

ima isto izhodno postajo na gojenjski železnici kot Brezje: Otoče, od katerih je oddaljeno kake

pol ure hodá. Ljubenčani so bili na glasu kot dobri lončarji. Cerkev je pripadala župniji Podbrezje, ki jo opisuje v knjigi Ljudje pod bičem Karel Mauser. L. 1692 so na Ljubnem zidarji nekaj popravljali in eden izmed zidarjev, Gregor Eržen, je udaril Marijo katere kip je stal v cerkvi, s kladivom po čelu. Po pripovedovanju ljudi je takrat začela Mariji teči kri iz rane, Poklicali so podbreškega župnika Gregorja Eugelmana, ki je brisal kri in potem postavil kip v veliki oltar. Iz bližnje in daljnje okolice so ljudje začeli prihajati v Ljubno, ki je kmalu postalo mnogo obiskana božja pot. Gregor Eržen pa se je zelo kesal in se napotil v Rim k papežu Inocenciju XII. (1691—1701), da bi mu udarec odpustil, kar je po opravi naložene pokore tudi dosegel in se vrnil domov v Ljubno kot vnet Marijin častilec. L. 1786 je postalo Ljubno samostojna fara, kar je število romarjev kmalu še povečalo.

Cerkev Mb v

Crngrobu

med Kranjem in Škofjo Loko je stala že v romanski dobi, bila v 14. stoletju zelo prezidana, sedanjí prezbiterij pa je bil zidan tik pred reformacijo l. 1521 do 1524. Je še vedno močno obiskana božja pot, zlasti pride dosti romarjev na velikonočni in binkoštni ponedeljek, na Veliki Šmaren in v nedeljo po Malem Šmarnu. Je cerkev, ki hrani veliko umetnostnih

„Različne oblike pobožnosti do božje Matere, ki jih je Cerkev odobrila v okviru zdravega in pravovernega duha, v skladu s časovnimi in krajevnimi razmerami ter primerno posamezni naravi in značaju vernikov, dose-gajo to, da ob čiščenju Matere ljudje prav spoznavajo Sina, ga ljubijo, poveljujejo in spolnjujejo njegove zapovedi.“

Dogm. konst. o Cerkvi, št. 6

spomenikov in je res pravi muzej slovenske srednjeveške umetnosti.

Manjše božje poti v bližini Brezije so še

Kropa, Tabor in Kokra

Kropa šteje leto 1707 za svoj nastanek, Tabor v župniji Podbrezje morda leto 1694, tretja, Kokra nad Kranjem je nastala pač v 18. stoletju. Je pa morda še kakšna božja pot v bližini Brezije, saj je na Slovenskem v vsaki dekaniji vsaj ena, pa tudi več.

Marijan Marolt

(Bo še)

Življenje in vzgoja v deželah za železno zaveso

Skoraj ni več človeka v svobodnem svetu, ki ga ne bi zanimalo življenje v deželah pod komunističnim režimom. Veliko pišejo, govorijo in ugibajo, vendar jih je malo, ki bi stanje presojali in prikazali objektivno. Sopotniki režimov vse pretiravajo in poveljujejo, nasprotniki pa zopet vse zanikavajo in dajejo „v nič“.

Ob takem stanju si marsikdo želi biti na jasnem, išče resnice, hoče biti objektivni. Med te spada tudi jezuit p. Ismael Quiles iz Buenos Airesa.

Kdo je p. Ismael Quiles?

P. I. Quiles, jezuit, ni nepoznan v Argentini in kulturnem svetu. Rodil se je 4. 7. 1906 v kraju Pedralba, Valencia, Španija. V jezuitski red je stopil 1. 1922, v Argentino je prišel leta 1932 in bil tudi posvečen v duhovnika. Leta 1938 je postal profesor na bogoslovni fakulteti v San Miguelu in od leta 1956 je podrektor univerze Salvador.

Potoval je po Ameriki, Evropi in Aziji. Dosedaj je spisal 13 knjig, v glavnem filozofske vsebine.

Zakaj je potoval v dežele za železno zaveso?

P. I. Quiles ni samo priznan filozof ampak tudi pedagog. Prejšnja argentinska vlada (dr. A. Illia) ni prezrla njegovih sposobnosti in ga je imenovala za člana argentinskega zastopstva, ki se je udeležilo XII. splošne konference UNESCO v Parizu. Njemu je še posebej določila nalogo, da obiše poleg Francije še Zahodno Nemčijo, Dansko, Švedsko, Rusijo, Poljsko in Češkoslovaško in preštudira teorijo vzgojnih sistemov ter njihovo politično aplikacijo.

Kot sam pravi, ga je predvsem zanimala teorija in praksa vzgojnih sistemov in njihova praktična aplikacija v teh deželah. Še posebej so ga ti problemi, teorija in praksa zanimali v komunističnih deželah.

Svoje vtise in zaključke je opisal v knjigi „Vida y educación en los países comunistas“, Editorial Colombia, Buenos Aires 1964.

V nadaljevanju bodo sledili kratki odlomki iz te knjige.

Sprejem v komunističnih deželah

Za ruski vizum je moral čakati približno štiri mesece. V nobeni od obiskanih dežel (v Rusiji, na Poljskem in Češkoslovaškem) mu niso delali nobenih ovir. V Rusiji in Češkoslovaški je bil uradni gost ministrstva za vzgojo. Pravi, da „so vlade in visoki uradniki, s katerimi sem prišel v stik, vedeli, da sem katoliški duhovnik, jezuit in profesor na katoliški univerzi ter gotovo poznali moje spise. Poleg tega so na zasedanju UNESCO predstavniki komunističnih držav mogli spoznati moje stališče in odklonitev marksizma“.

„Moja naloga je bila jasno določena, poslanstvo iskreno in osebno so me zanimala izkušnje, ki so jih pridobili na vzgojnem področju. Šel sem z dobrimi nameni, hotel sem biti vedno nepristranski opazovalec in sem se trudil, da bi premagal vse ovire, ki bi mi onemogočile spoznanje resnične stvarnosti.“

Obisk in študij je bil razdeljen takole: štirinajst dni v Pragi, osem dni v Varšavi (obisk Lublina in Krakova) in petnajst dni v Rusiji (Moskva in Leningrad).

Program obiskov je bil v vsaki deželi že vnaprej pripravljen. „Celo ten program obiskov, intervjujev so pripravili in tudi vodili uradni pred-

stavniki. Ustanove, katere sem smel obiskati, so bile že vnaprej določene. Spremljal me je vedno od pristojnega ministrstva določeni tolmač. Zaradi tega sta bila študij in opazovanje omejena. Kljub temu, da so se razgovori razvijali pristransko, je bila smer že vnaprej določena in v ozračju velikega optimizma. Zavedal sem se, da mi nudijo samo enostranski vpogled v razmere. Toda, če upoštevamo stanje in režim, ki vladata v deželah, je jasno, da ne morejo drugače postopati.

Vsa vzgoja je v rokah države, ki vse vodi in kontrolira. Ni tako kot v Argentini, Španiji, Franciji ali Združenih državah ali v kateri koli drugi deželi zahodnega sveta, kjer smejo svobodno organizirati tudi privatne šole in vzgojne ustanove, ki so z navdušenjem sprejete in uživajo splošno zaupanje.“

„Po drugi strani pa mi je uradno določen program obiskov nudil druge možnosti. Prihranil sem veliko časa na potovanju in ni mi bilo treba skrbeti za prevozna sredstva. V kratkem času sem mogel več videti in zbrati več podatkov, kakor če bi potovanje urejal po lastni volji.“... „Upoštevati pa moramo s tem, da so vsa uradna poročila in podatki zelo rožnati, kot je vedno v državah s totalitarnimi vladami. Zato moramo iz zbrane snovi sami izluščiti resnico, ki jo oni prikrivajo.“

Resnica nas bo osvobodila

V knjigi hočem prikazati iskreno in nepristransko vse, kar sem videl in slišal. Iz raznih razlogov sem bil

prvi katoliški duhovnik, ki je bil na takem študijskem potovanju v komunističnem svetu. Kljub temu, da je bilo moje poslanstvo izključno kulturnega značaja, me položaj (duhovnika) obvezuje, da skušam razumeti ljudi in družbeni red, v katerem živi toliko milijonov človeških bitij. Moj položaj me obvezuje, da morata biti to poročilo in poslanica resnična in odkritosrčna.

Prikazal bom vse tako kot je, dobro in slabo. Nočem biti krivičen, niti kritizirati vseprek. Kritika ne bo izraz nikakega sovraštva, ker le-to zakriva resnico in ker v sovraštvu prehitro zapademo krivičnemu presojanju. Pa tudi gostoljubnost, katere sem bil deležen, ne more vzbuditi v meni nehvaležnosti in sovraštva. Želel bi pripovedovati samo o lepem in dobrem, toda če hočem služiti resnici, potem moram prikazati obe strani: dobro in slabo.

„Morda se bodo komunisti pritoževali nad mojo kritiko, morda pa se bodo pritoževali tudi tisti, ki so pod komunizmom trpeli, ko bom nekatere stvari pohvalil in jih prikazal takšne, kakršne so. Vendar ne smemo pozabiti, da 'nas bo samo resnica osvojila'.“

Najnižje življenjske razmere

Morda se bo kdo čudil, če bom govoril več o brezverstvu kot o komunizmu, ali če vprašanje ne bom obravnaval strogo s stališča katoliške vere.

Čisto jasno je, da ima brezverska vzgoja to glavno napako, da ob koncu življenja pusti človeka brez ključa

— *Kdo je p. Quiles?*

— *Zakaj je šel v Rusijo?*

— *Je vse slabo?*

— *Ali je vse dobro?*

— *Je možna nepristranska resnica?*

— *Kakšna je vzgoja za železno zaveso?*

v posmrtnost. Brezverstvo ni samo last komunizma in zato tudi ni njegova največja značilnost...

Osnovna napaka komunizma — kar opazimo predvsem pri vzgoji — je njegov monolitični, dogmatični in totalitarni način vzgoje. Vse vrednote reducira na stopnjo snovnih dobrin. Posledica tega je pretiravanje tehnike v škodo človekovega dostojanstva. Obstajajo komaj najosnovnejše življenjske razmere.

Povzem izkušenj

1. Podobnost z vzgojnimi sistemi zahodnega sveta. „Kot celota je komunistični vzgojni sistem enak onemu v svobodnem svetu, tako glede učnih načrtov, metod, organizacije, poslopij, laboratorijev itd. Preseneča, da ni nič novega in posebnega.“

2. Sistem je enciklopedistični. „V zahodnem svetu prevladujeta dva vzgojna sistema: humanistični (Anglija, Nemčija, Italija) in enciklopedistični (Francija, Južna Amerika, Združene države). Komunistični sistem spada v zadnjo skupino.“

3. Pragmatično tehnični sistem.

„Med zahodnimi enciklopedističnimi sistemi imamo na eni strani teoretičnega (Francija, Španija, Južna Amerika) in pragmatično-tehničnega (Združene države). Komunistični sistem je podoben zadnjemu.“

4. Metoda. „Če primerjamo metodo aktivne šole (Združene države, kjer prevladuje spontanost — Dewey) z metodo dirigirane šole (Anglija, Nemčija, s prevladovanjem discipline), se komunistična metoda ujema z metodo dirigirane šole.“

„Ima pa komunistični vzgojni sistem svoje posebne značilnosti. Te so pozitivne in negativne.“

● Pozitivne značilnosti:

— „Planifikacija: ta je popolna do najvišje možne stopnje.“

— „Obsežnost: Trudijo se, da bi šola zajela vse otroke in odrasle. (Upoštevati moramo, da so v zahodnem svetu to že dosegli).“

— „Povezanost šole — delo: morada je to največja značilnost komunističnega sistema, ker hoče človeku vcepiti „kult mehaničnega dela.““

— Socialna vzgoja: komunistična šola hoče razviti socialne kreposti do najvišje stopnje in vzgojiti kolektivističnega človeka.“

— „Tehnična vzgoja za proizvodnjo: ta je v komunističnih deželah bolj razvita kot v zahodnem svetu.“

● Negativne značilnosti:

— „Sistem je monoličen: Enoten, državni obvezni vzgojni sistem, ki se aplicira do podrobnosti, je nasproten človekovi osnovni pravici do svobode, vzgoje in kulture ter pomeni ječo za razum.“

— „Dogmatizem: skušajo vcepiti „slepo vero“ v marksistično-leninistično doktrino in nestrpnost do vsega, kar ni komunistično. Tukaj je tudi izvor komunistične mistike.“

— „Ponižanje osebnosti: socialna vzgoja se izmaliči v absolutnem kolektivismu, kar ovira razvoj osebnosti v marsikaterem pogledu.“

— „Pretiravanje tehnike: pretiravajo tehnično vzgojo in zapostavljajo človeka kot takega. Pretiravajo vrednost ročnega dela.“

— „Pomanjkanje učinkovitosti: Ne samo glede oblikovanja „novega človeka“, za katerim stremi komunistična vzgoja, ampak tudi glede kvantitete in kvalitete bi mogli veliko razpravljati o učinkovitosti komunistične šole. Raven vzgoje je še vedno nižja kot v zahodnem svetu.“

Priredil A. Horvat

TEKMA ZA MIR

Verjetno se nikdar ni toliko govorilo o miru. Najbolj glasno nastopajo razna mirovna združenja v državah, kjer vladajo komunistični režimi raznih vrst, kajti komunizmi so se pomnožili: moskovski, ki se naziva marksistično-leninski, pekinški, kjer si marksizem vedno glasneje nadeva ime samo enega pravega marksista in sicer Mao-cetunga, v Jugoslaviji se komunizem imenuje titizem in po raznih državah na zahodu se pojavljajo skupine, ki se sklicujejo na Trockega, vendar se vedno bolj bližajo smeri, kakor jo oznanja Peking. — Na drugi strani imamo fronto, ki se tudi drobi, ko se Združene države v Vietnamu zapletajo v vojne operacije in se njihov vpliv v poprej enotni organizaciji Severnega Atlantika — NATO lomi; Francija že hodi svojo pot, a se nakazujejo tudi pri drugih državah trenja. Če bi Anglija ne bila zaradi svoje valute, torej gospodarstva, toliko navezana na Združene države, bi tudi delavska vlada moral iskati novih poti v zmedi, kakor se vedno bolj očituje. Med vse-

mi frontami in skupinami pa se spet in spet ponavlja trditev, da gre vsem zlasti za ohranitev miru, pri vseh pa se glavni dohodki vsega dela in gospodarstva uporabljajo za oborožitev in vse to čisto po starem načelu: „Si vis pacem, para bellum — če hočeš mir, potem se pripravljaj na vojno...“

Na raznih mednarodnih konferencah na vzhodu in na zahodu pa se je tudi že zadosti jasno povedalo, da je zaloga atomskih in jedrnih bomb na obeh straneh edina garancija, da ne pride do vojne, kajti skrajna uporaba atomskih bomb bi najbrž pomenila konec človeškega rodu na našem planetu.

Če se že izjavlja, da do vojske ne sme priti, pa se dejansko vojskovanje ob koncu druge svetovne vojne ni ustavilo. Res so bile seje mirovne konference v Parizu in je bila leta 1946 podpisana mirovna pogodba z Italijo in njenimi sosedami oziroma bivšimi zaveznicami, toda Nemčija je dejansko še vedno „vojno ozemlje“, ker še dosedaj ni prave skupne nemške vla-

de — torej nikogar, s komer bi zavezniki mirovno pogodbo podpisali; Nemčija je razklana na dve in še na razna zavezniška področja po določbah dogovora v Jalti in na temelju sklepov iz premirja, ki je bilo podpisano 9. maja 1945. Res je, da se je bojno klanje tudi v Evropi zavleklo še čez, kajti v Grčiji so še besneli boji proti partizanom na severu na jugoslovansko-grški meji. Sicer so jih ustavili, toda gorelo je v Aziji in v Afriki in še gori. Najdlje se je vojskovanje ohranilo v Indokini, današnjem Vietnamu; narašča še danes vedno bolj — po dvajsetih letih konca velike druge svetovne vojne še ni miru na svetu. In kar je še zanimiveje: vojskovanje v Vietnamu sploh ni pravo vojskovanje — jedro boja je usmerjeno proti komunističnim gverilcem — kmalu bodo imeli Amerikanci tam pol milijona vojakov in vsak dan znašajo stroški nad dvajset milijonov dolarjev; član ameriškega senata Fulbright je prav te dni izjavil, da more vojskovanje v Vietnamu trajati še dvajset let.

— — —

Gverilsko vojskovanje v Vietnamu morejo vzdrževati samo sovjeti in dokler bodo dobivali gverilci pomoč iz Moskve, se bo tragedija vietnamskega naroda nadaljevala. V Aziji se torej sovražnosti dejansko razvijajo tako, kakor to žele sovjeti. Toda proti zapadni Evropi in tudi ZDA se obraz moskovskega komunizma kaže v drugi luči. Seveda vsi komunisti po-

navljajo povsod gesla, kakor jih iz Moskve dobivajo, kdor pa že ne more preveč odkrito vzklikati „Amerikanci, pojdite proč iz Vietnama!“, se pa izreka za mir in sicer mir za vsako ceno, nato pa še odda, da res ne more razumeti, zakaj so ameriške čete v Vietnamu. Ko ga pristaši moskovskega tolmačenja mednarodnega položaja na ta način vključijo v tabor svoje miselnosti in najdejo zanj že idejno utemeljitev, ko pridružijo tolmačenje: Mir bo zavladal, ko bodo Amerikanci odšli iz Vietnama, to je, ko bodo kapitulirali... Vsa Azija bo potem morala pod vodstvo ter kontrolo Moskve ali Pekinga, ali pa obeh skupaj. Ko bi padla Azija, bi se požar razlil na druge kontinente, dokler se tudi drugje ne bi izsilile podobne kapitulacije.

— — —

Mir pa je nedeljiv in ne more biti v Aziji drugačen, kot je v Evropi. Pravica mora povsod sloveti na istih načelih, moralni pojmi o miru in vojni morajo biti nad tolmačenji posameznih režimov, pa naj bodo komunistični, demokratični, totalitarni te ali one

Koncil popolnoma odklanja „totalno vojno“. To kar je danes v svetu, je samo „ustrahovalno ravnotežje“ in „oboroževalni mir“.

Cerkev v sodobnem svetu

Delo Cerkve za mir:

- *Katero je bilo geslo Pi-ja XII?*
- *in Janeza XXIII.?*
- *Kdaj je šel Pavel VI. v ZDA?*
- *Zakaj in ob kateri priložnosti?*

smeri. Že tisočletja se grade in izpopolnjujejo temelji za pravo sožitje med narodi, vendar do pravih podlag ni prišlo. V našem času se je nasprotje v tolmačenju miru in pravice zožilo na trenje med dvema glavnima taboroma — med komunistični in demokratski. Dosedanji razvoj dokazuje, da je pri obeh premalo sredstev ali volje uveljaviti spoštovanje načel in pojmov, ki so znani in jasno izdelani. Toda med pripadniki raznih stremeljenj ni enotnega gledanja — in kdor ima posebne, takoiimeno-vane imperialistične namene (in ta imperializem je danes najbolj viden pri komunistih, saj se bore s pomočjo gveril), ne bo popustil in tem bolj izsiljeval, čim večji bo strah pred zadnjim udarcem, to je morebitnim uničenjem zemeljskega planeta z bombami atomske energije.

— — —
Ali smo v našem, baje najbolj naprednem stoletju dobili ustanove, ki naj se dvignejo nad obe

fronti in svetu povedo, kako je treba spoštovati načela pravice, resnice in ljubezni, ki so danes enako sveža kakor so bila pred dvema tisočletjema. Na zunaj je najvidnejša glasnica teh resnic Organizacija združenih narodov, ki ima svoj sedež v New Yorku, najmočnejša moralna sila pa po II. vatikanskem koncilu postaja Cerkev. Sicer bi moglo to zveneti propagandno, toda to ne bo držalo. Ob dvajsetletnici ustanovitve Organizacije združenih narodov je obiskal njen sedež v New Yorku papež Pavel VI. in je bil učinek tolikšen, da so ga še letos po vsem svetu slavili ob prvi obletnici. Da pa ne bi izgledalo kot da je Cerkev pri tem ravnanju pristranska, je bil sredi poletja 1966 v Vatikanu pri Pavlu VI. sovjetski zunanji minister Gromyko. Kaj sta govorila, bodo čez sto let povedali arhivi, toda dovolj vidno je bilo, da se Cerkev pri skrbi za mir in v ljubezni do vsega človeštva nikogar ne boji. Sicer je res, da so komunisti s svojimi „društvi za mir“ mogli učinke obiska razlagati po svoje — in to se bo nadaljevalo, ko bo predsednik Sovjetske zveze Podgorny kmalu obiskal Pavla VI., ko bo vrnil državni obisk italijanski vladi — toda drži pa še bolj jasno, da se je Cerkev visoko dvignila nad vse tiste, ki so jo hoteli porabiti za tekmo v to ali ono smer — za pristranski, polovični mir Cerkev nikdar ni delala in tudi ne more; sicer lahko sodi, kje je pravo tolmačenje resnice in pravice, toda pri vsem tem se more za končni cilj in zmago

posluževati samo njej danih sredstev in izjave Pavla VI. so glede vojne v Vietnamu in o tistih, ki jo razplamtujejo, dovolj jasno po svetu odmevale. Ko se je Cerkev po koncilu odprla vsemu poganškemu svetu in ne zavrača niti ateistov, bi se moglo reči, da poglavar naše Cerkve ni več samo oče katoličanom, ampak se dviga nad vse narode in kontinente in to kot ponižni služabnik vseh služabnikov, ki so prave volje, ko obenem z Organizacijo združenih narodov stremlje z vsemi silami rešiti mir in ga postaviti na ves svet osrečujoče temelje.

Cerkev z nikomer ne tekmuje — skuša biti koristna vsem, ki med seboj tekmujejo za pravi mir in jim daje ves svoj blagoslov, ko vernike in vse pripadnike človeštva poziva k molitvi za mir.

Ruda Jurčec

MOLITVENI NAMEN

Splošni: Za izpeljavo vseh načrtov, ki pospešujejo zedinjenje kristjanov.

Misijonski: Da bi duhovne vrednote pri nekrščanskih verstvih pripravljale pot evangeliju.

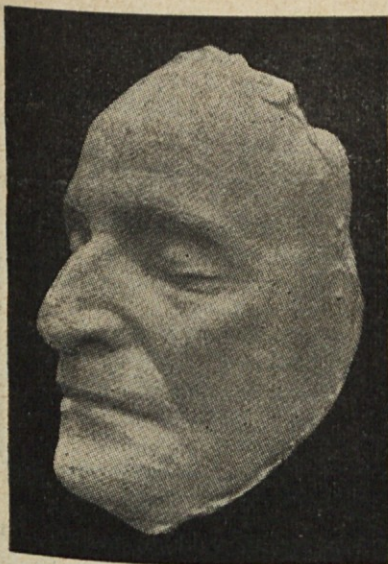
Za slovensko domovino. Za edinost med katoličani doma in po svetu.

Iz dnevnika Janeza XXIII.

Zapiski papeža Janeza XXIII. na duhovnih vajah pred osemdesetletnico življenja v Castelgandolfu.

10. avgusta 1961. — Naložil sem si molk. Prekinil sem ga le z rednimi opravki svoje službe. Spremlja me samo msgr. Cavagna, moj redni spovednik.

Ob zori praznika svetega Lavrencija sem ob tričetrt na šest molil brevir na terasi, obrnjen proti Rimu. Ves ganjen mislim, da je danes obletnica mojega mašniškega posvečenja. Posvetil me je 10. avgusta 1904 v cerkvi Santa Maria de Monte Santo mons. Ceppetelli, nadškof in naslovni carigrajski patriarh. Po sedemindesetih letih se še vsega spominjam. Od tedaj do danes sem večkrat

Posmrtna maska Janeza XXIII.

žalil Boga — jaz, ki sem nič. Kakšna sramota zame.

Duhovne vaje opravljam po splošnih predpisih. Spominjam se z veseljem tolikih milosti. Četudi sem se prizadeval, da bi z njimi sodeloval, se moj trud ne da primerjati z božjimi darovi, ki sem jih prejel. To je skrivnost, pred katero trepetam, obenem pa sem zaradi nje ganjen.

Po moji novi maši na grobu sv. Petra so roké svetega očeta Pija X. počivale na moji glavi. To je bil poseben blagoslov, ki ga je dal meni in mojemu duhovniškemu življenju, ki sem ga tedaj začel. Minilo je od tedaj malo več ko pol stoletja — točno 57 let. Zdaj se moje roke razprostirajo

nad katoličani, pa ne samo nad katoličani, nad vsem svetom — v znamenje vesoljnega očetovstva. Sem naslednik tistega Pija X., ki je proglašen za svetnika in živi v svojem duhovništvu, v svojih prednikih in naslednikih, ki kakor Peter vladajo Cerkev, edino, sveto, vesoljno in apostolsko.

Te misli zatirajo v meni vsako željo po osebnem povišanju in me potapljajo v globočino ničevosti. Kljub temu sem povišan do službe, ki po svoji vzvišenosti presega vsako človeško dostojanstvo.

Ko so me 28. oktobra 1958 kardinali svete rimske Cerkve izvolili za najbolj odgovorno službo, za vladanje vse Kristusove črede, ko sem bil že star 77 let, je bilo kar splošno pričanje, da sem le začasni, prehodni papež. Kljub temu sem že pred večerom četrtega leta papeževanja. Pred seboj imam obširen program, ki ga moram izvršiti v blagor vsemu svetu, ki me opazuje in od mene to tudi pričakuje. Kar se mene tiče, sem kakor sveti Martin: Ne bojim se umreti in ne branim se živeti.

Vedno moram biti pripravljen umreti — morda prav kmalu — in živeti, če me Gospod v svoji dobroti še hoče pustiti na zemlji. Da, vedno moram biti pripravljen! Pred vrati svojih 80 let moram biti pripravljen umreti ali živeti. V obeh primerih moram skrbeti za svetost. Povsod me kličejo z besedama: „Sveti oče“. To je moje pravo ime! To moram in tudi zares hočem biti.

Potem pravi sveti oče, da je svetost v ponižanju, v mirnem prenaša-

nju nasprotovanj, v notranjem miru, v hvaležnosti za dobröte, ki smo jih prejeli, v spoštovanju do ÷loveške osebe, posebno do božjih služabnikov, v iskreni ljubezni, v vdanosti in v želji, delati dobro vsem. Njegovo značilno geslo je: „Pokorščina in mir“. Vzel ga je iz Baronija. Jezusu se zahvaljuje za ta nauk. Podobna mrtvega Jezusa in žalostne Matere božje je šola njegovega papeževanja. Trpeti hoče in biti zasramovan s Kristusom in zaradi njega. Božja volja je njegovo posvečenje v Kristusu.

11. avgusta 1961. — Spovem se

Bogu vsemogočnemu... Vse življenje hodim k spovedi vsak teden. Večkrat v življenju sem ponovil vse spovedi. Tedaj sem se zadovoljil le s splošno obtožbo brez podrobnega naštevanja grehov. Držim se besedila molitve, ki jo vsak dan molimo pri maši v začetku darovanja: „...za svoje brezštevilne grehe, pogrške in malomarnosti“. Vseh sem se že večkrat spovedal. Vendar jih vedno znova obžalujem in se jih iskreno kesam.

Ko si je papež Janez XXIII. izpraševal vest o različnih krepostih, je zapisal o njih naslednje pripombe:

Čistost. V nramnosti do sebe nisem storil nikoli nič težjega. Tudi v razmerju do drugih: z očmi, dotiki v puberteti, mladosti, v zreli dobi in starosti, pri branju knjig in časopisov, pri gledanju podob in slik z božjo pomočjo nisem dopustil nobene skušnjave in lahkorniselnosti, nikoli, nikoli. Bog me je vedno pod-

Janez XXIII.:

- *Čistost: V nramnosti do sebe nisem naredil nikoli nič težjega, nikoli, nikoli.*
- *Pokorščina: Zelo jo spoštujem in gojim v svoji notranjosti.*
- *Ljubezen: Vaja v ljubezni me najmanj stane.*

piral s svojim velikim, neskončnim usmiljenjem. Upam, da bom to ohranil do konca svojega življenja.

Pokorščina. Zelo jo spoštujem in gojim v svoji notranjosti. Pozornost, ki mi jo ljudje izkazujejo, mi te kreposti ne more vzeti. Kadar sprejemam ljudi, se veselim v Gospodu, ker imam tedaj priložnost za vajo v potrpežljivosti za pokoro za svoje storjene grehe, da bi tako dosegel, da bi Gospod odpustil vse grehe vsemu svetu.

Ljubezen. Vaja v ljubezni me najmanj stane. Vendar je tudi ta vaja zame žrtev, ki me vznemirja in navaja k nepotrpežljivosti. Zaradi nje morda kdo trpi, ne da bi jaz vedel za to.

Žalitive, malomarnosti. Kdo more vedeti, kolikokrat sem se pregrešil proti Gospodovi postavi in proti cerkvenim zapovedim. Brez števila je

teh prestopkov. Vendar pa vedno gre le za prestopke, ki so zunaj cerkvenih odredb, nikoli za take, ki bi bili smrtni ali odpustljivi grehi. Živo čutim v srcu in duši ljubezen do cerkvenih odredb in predpisov in odobravam vso cerkveno zakonodajo. Prav zato si prizadevam in čujem nad seboj, da sem v zgled in spodbudo duhovnikom in vernikom.

Spovedal sem se vseh teh žalitev s trdnim sklepom, da se bom poboljšal in dodal obljubo, da se bom vsak dan toliko bolj trudil, kolikor bolj se staram, za vestnost in popolnost.

Malomarnosti. Te moram premisliti skupaj z vsemi opravili mojega pastoralnega življenja. Odlikovati se moram v duhu, ki ga mora imeti apostol in naslednik svetega Petra, za katerega me danes vsi imajo. Živ spomin na vse pomanjkljivosti, na brezštevilne pogoške in malomarnosti mojega dolgega življenja osemdeset let je bil splošna tvarina moje spovedi, ki sem jo danes zjutraj opravil pri svojem duhovnem voditelju mons. Alfredu Cavagnu v spalnici, v kateri so spali moji predniki: Pij XI. in Pij XII. in kjer je Pij XII. dne 9. oktobra 1958 umrl. To je bil edini papež, ki je dozdal umrl v poletnem bivališču Castelgandolfo.

Gospod Jezus, bodi še naprej usmiljen do mene, ubogega grešnika in zagotovi mi svoje veliko in večno odpuščanje!

Poslovenil Gregor Mali

Živahni dialogi

V

Carigradu

Pravoslavni svet še ni mimo odmevov in vtisov ob dogodku, ki je pretresel ves krščanski svet. V decembru 1965 sta papež Pavel VI. in patriarh Atenagoras preklicala medsebojno ekskomunikacijo med katoliško in pravoslavno Cerkvijo iz sredine dvanajstega stoletja. Zlasti v Carigradu je dejanje izzvalo tolikšno presenečenje, da je nadaljne delo za zbližanje med cerkvami nekako zastalo. Do sredine našega leta okoli Fanarja (Fanar je palača carigrajskega patriarha), središča ekumenskega patriarhata, ni bilo opazati posebne aktivnosti, ker je bilo treba izravnati in pomirjati nasprotja in posledice. Prvi odmevi so patriarhovo dejanje celo kritizirali, ker je ekskomunikacijo preklical, ne da bi dovolj upošteval sklepe poslednje pravoslavne konference na Rodu, kjer se je zlasti pod vplivom grških škofov uveljavljala težnja za počasnejše zbliževanje s katoliško Cerkvijo in so potem nekateri grški škofje, zlasti pa atenski nadškof, izdali pa-

stirska pisma, ki so bila zelo ostra proti Rimu in debatam na II. vati-kanskem koncilu. Grški škofje so bili polni očitkov proti patriarhu Atenagorasu, češ da ne zna upoštevati avtonomije posameznih pravoslavnih cerkva. Vznemirjenje zaradi decem-brskega preklica ekskomunikacije je poleglo, ko je Fanar naglasil, da je patriarh preklic opravil kot pogla-var krajevne carigradske cerkvene pravoslavne skupnosti, vendar s tem dejanje nič ne izgublja na pomemb-nosti, ker v 12. stoletju nobena dru-ga pravoslavna cerkev ni proti ka-toliški Cerkvi izdala ekskomunikacij-skega ukrepa. Atenagorasovo de-ja-nje je bila res samo izjava carigraj-skega patriarha, toda njegov ukrep se je vsaj moralno raztegnil nad vse pravoslavje. Ves pomen pa ni samo v tem, ampak se je temu priključilo še spoznanje, da more Atenagoras mirno nadaljevati dialog z Rimom tudi v vseh drugih vprašanih pra-voslavja. Po juliju 1966 se opaža, da se razgovori med Rimom in Carigra-dom pospešeno nadaljujejo, ker gre za vprašanja tehničnega značaja: patriarh Atenagoras želi, da bi se uredile in pojasnile določbe o meša-nih zakonih med pravoslavnimi in katoličani; nujnost terja tudi uredi-tev vprašanja o vzgoji v krščanskih zavodih, ko učenci pripadajo eni ali drugi veroizpovedi; najbolj pa si žele odstraniti težave, ki se tičejo katoliških unijatov. Fanar ima raz-meroma malo osebja; patriarhu po-maga okoli 30 škofov in teologov in ker je že čez osemdeset let star, se mnogi vprašujejo, odkod jemlje toli-ko moči, da zmore izvajati toliko ini-ciativ za dialoge na vse strani.

Turške oblasti delajo zapreke

Kriza na Cipru je še bolj poglo-bila nasprotja med Grki in Turki. Pred tamkajšnjimi boji je bilo v Tur-čiji okoli 54.000 Grkov. Pregarjanje je med boji na Cipru zajelo tolikšne mere, da je v nekaj tednih moralo pobegniti nad 20.000 pripadnikov grške manjšine; odšli so zlasti boga-tejši. Fanar se je v Carigradu na-slanjal na pomoč premožnih grških trgovcev, toda turške oblasti so se-daj udarile po njih in danes ni niti tisoč Grkov v vsem Carigradu. Zani-mivo je, da je metropolit Makarios na Cipru zelo podprl patriarha Ate-nagorasa pri njegovem ekumenskem delu in je povsod javno podpiral zbližanje s katoliško Cerkvijo. Cipr-ska pravoslavna cerkev je danes iz-med vseh pravoslavnih narodnih cer-kva največja zagovornica vsega de-la za zedinjenje kristjanov. Toda ta podpora je bila dvorezna, ker je iz-zvala še hujši pritisk turških obla-sti. Mnogi pravoslavni dostojanstve-niki po vsem svetu se boje, da bodo turške oblasti privedle svoje ukrepe tako daleč, da bo delo Fanarja ne-mogoče; seveda so vsi ukrepi uprav-nega značaja in turške vlade ni mo-goče naravnost obtožiti, da patriar-ha preganja. Toda delo postaja pre-težko in tako se mnogi pripravljajo na preselitev ekumenskega patriar-hata na Kreto ali na Rodos. Toda Atenagoras noče o tem nič slišati in dokler bo živ, se patriarhat ne bo odpovedal svojemu že sedemnajst stoletij staremu sedežu v Carigradu. Pri Fanarju je bilo osrednje bogo-slovje Halki in hud udarec so ma-

pred kratkim zadale turške oblasti, ko so ukazale, da smejo biti med slušatelji samo tisti, ki so rojeni v Turčiji... Poslopje Fanarja razpada in ko carigradske občinske oblasti terjajo popravilo, češ da so zidovi že nevarni za okolico, iste oblasti sproti razveljavljajo vse načrte arhitektov za dostojno preureditev častiljivega poslopja.

Patriarh Atenagoras se upira z vsemi močmi. Največ opore najde še pri ameriških diplomatskih zastopnikih, ker mora turška vlada vendarle upoštevati razpoloženje ameriške vlade in ameriškega javnega mnjenja. Vendar je konec Fanarja neizogiben, ker pač ne bo mogel braniti svoje navzočnosti v Carigradu, če tam ne bo več nobenega Grka. Splošno napovedujejo, da ga čaka podobna usoda, kakor je doletela pravoslavni patriarhat v Aleksandriji, ko so egiptovske oblasti izgnale Grke. Zanimivo je tudi, da proti Fanarju v Carigradu intrigira tudi moskovski pravoslavni patriarhat, ker sovjetski vladi ni bilo prav, da sta se Pavel VI. in patriarh Atenagoras tako zbližala. Iz Moskve sovjetska vlada celo podpihuje nacionalistično razpoloženje grških škofov, zlasti nadškofa v Atenah, ki ga je pred kratkim v posebni misiji obiskal leningrajski metropolit Nikodem, zapnik sovjetske vlade; pravoslavni svet ga ima za bodočega naslednika moskovskega patriarha Alekseja, ki je že čez osemdeset let star.

Trenutno sodelavci Atenagorasa v Fanarju streme za tem, da ne bi oddaljili od sebe nobene pravoslavne narodne cerkve, dasi vedo, da se

splošnemu razvoju za edinost med kristjani ni mogoče več upirati. Ker pa je v Fanarju stremenje za zbližanje s katoliško Cerkvijo na prvem mestu, žele, da notranji spori v pravoslavju dela za zedinjenje ne bi zavirali.

Priprave za vsepravoslavno sinodo

Med konferenco na Rodosu so sklenili, da se naj začno priprave za vsepravoslavno sinodo, nekaj koncil pravoslavne cerkve. Pravilno je bilo ugotovljeno, da naj najprej vsaka pravoslavna cerkev uredi svoje notranje zadeve, ker se bodo šele za tem mogla razvijati uspešna posvetovanja z ostalimi krščanskimi cerkvami. Fanar je na sklep odgovoril takoj pritrdilno, vendar načina svojega dela ni spremenil. Takoj po odpravi medsebojne ekskomunikacije je bilo med Rimom in Carigradom sklenjeno, da se bodo začeli neprekinjeni razgovori obeh cerkva na vseh že sedaj možnih toriščih. Uvodoma so ta-

— *Kaj je Fanar?*

— *Ali Makarios podpira ali ovira delo Fanarja?*

— *Ali bo Fanar zadržal napad Turkov in Moskve?*

(str. 29—32)

koj ugotovili, da ni nobenih ovir za urejanje zadev, ki se tičejo pastoralne aktivnosti.

Med pravoslavnimi narodnimi cerkvami pa so že ustanovili posebne odbore, ki se bodo začeli sestajati v septembru 1966. Ker so našli sedemnajst glavnih pravoslavnih cerkva in skupin, so jih razdelili na tročlanske komiteje in prvi se je sešel v septembru in sicer v Belgradu, kjer so se zbrali teologi srbske, romunske in bolgarske cerkve. Kmalu za tem je bila podobna konferenca v Damasku, nato v Egiptu in drugje. Vsem so bile glavne točke: dialog med pravoslavjem in anglikansko cerkvijo. Ko bodo v Fanarju prejeli sklepe vseh zborovanj, bodo pripravili gradivo za razgovore med pravoslavjem in starokatoliško cerkvijo. Največ pa si obetajo sadov pri razgovorih med pravoslavjem in monofizitskimi cerkvami na vzhodu. Fanar je poslal že več delegatov na razgovore v Adis Abebo, in glavni cilj pogajanj bi veljal zbližanju in zedinjenju med vsemi vzhodnimi krščanskimi cerkvami. Patriarh Atenagoras se je s posebnim pismom obrnil na vse pravoslavne teologe, da bi proučili ves problem in mu poslali zaključke.

Nekateri komentatorji opažajo, da zlasti srbska in romunska pravoslavna cerkev podpirata stremljenja Fanarja za zedinjenje. Njuna pomoč carigrajskemu patriarhu je tolikšna, da je vznemirila že grške in moskovske vodilne cerkvene osebnosti. Ni izključeno, da so po sredi tudi politični vplivi, ko se države na vzhodu tudi po tej poti otresajo prevelike odvisnosti od Moskve.

Zgodovinski apostoli zedinjenja:

— *Janez XXIII.*

— *carigrajski patriarh Atenagoras*

— *Pavel VI.*

S stanovitno molitvijo uredničajmo načrte za srečanje z nekdanjimi brati.

Senca Janeza XXIII.

Na vzhodu se splošno ocenjuje ekumensko delo patriarha Atenagoras kot nadaljevanje zamisli papeža Janeza XXIII. Oba sta hotela isto. Nekateri celo poudarjajo, da bo patriarh prešel v zgodovino z isto slavo apostola ekumenstva kot Janez XXIII. Povsod je opazno, da patriarhovo delavnost vodi samo misel, kako utrditi delo za zedinjenje in odpreti vse možnosti za uspešno akcijo zbližanja. Mnogi teologi na vzhodu pa kritizirajo preveliko zavzetost samo za eno smer in terjajo, da naj se res čimprej skliče vsepravoslavni sinod, to je vzhodni koncil, kakor je bilo sklenjeno na vsepravoslavnem zboru že v letu 1961. Patriarh jim odgovarja, da so priprave v teku, vendar se v ospredje vriva že cela vrsta problemov že živečega občestva med vsemi kristjani in se sprotnim nalogam in ukrepom Fanar že ne sme ogniti.

Ruda Jurčec

Urejevanje rojstev

„Dobro se zavedamo, da svet pričakuje od nas odločilno besedo, kako naj se zadrži Cerkev do tega vprašanja. Tu vam hočem priklicati v spomin, kar smo dejali 23. junija 1964, namreč, da se stališče in zapovedi Cerkve niso spremenile. Dosedanji nauk Cerkve je še vedno v veljavi. Koncil je k temu vprašanju doprinesel odobranja vredne prvine. Te so zelo koristne za spolnitev katoliškega nauka o tem vprašanju, vendar niso take, da bi v bistvu spremenile dosedanji nauk.“

REŠITEV ŠE NI DOZORELA

S temi novimi vidiki koncila še ni bila izrečena tista nova beseda o regulaciji rojstev, ki jo svet pričakuje od Cerkve. To si je papež pridržal zase. Hotel je vse vidike, zlasti medicinske in demografske, ki so se zadnja leta pojavili v zvezi s tem vprašanjem, pazljivo preučiti in se seznaniti z vsemi izsledki znanosti in skušenj na tem področju.

„Temu problemu hočemo dati pravo in dobro rešitev. Ta mora biti samo popolnoma človeška, to se pravi, naravna in krščanska rešitev. Prepričani smo, da smo vse podatke in predloge objektivno preučevali, saj smo si to postavili za svojo posebno dolžnost.“

Da bi si glede vseh teh vprašanj prišel na jasno, je sv. oče ustanovil mednarodno komisijo strokovnjakov.

Ta je v številnih zasedanjih in dolgotrajnih debatah opravila ogromno delo in nato svoje zaključke predložila papežu.

„Toda zdi se nam, da teh zaključkov ne moremo imeti za dokončne; prepletajo se namreč s številnimi nelahkimi in drugimi verskimi, нравnimi, dušnopastirskimi in socialnimi vprašanji, katerih ne moremo preučevati posamič, ampak le v celotnem okviru. Še enkrat se je pokazalo, kako je problem regulacije rojstev zapleten in težaven.“

Čut odgovornosti nalaga sv. očetu, da si želi še nadaljnje, poglobljeno preučevanje tega vprašanja.

„Dosedanji cerkveni nauk, ki so ga modra načela koncila dopolnila, je treba zvesto in velikodušno spoštovati. Nikakor se ne sme misliti, da so te zapovedi neobvezne, češ da je cerkveno učiteljstvo ta čas v dvomu. To ni res. Cerkveno učiteljstvo zdaj le preučuje in razmišlja o vsem, kar je bilo v zvezi s tem vprašanjem pametnega rečeno in storjeno.“

Pavel VI.

v družini

- Dogodki v družini: Sveta noč v bolniških sobah
- Otroške kreposti in napake: Ljubosumnost med otroki
- Dopisujemo si: O slovenskem branju
- Odnos med možem in ženo: Iz očetovih zapiskov

Sveta noč v zapuščenih bolniških sobah

„Kadar pa ti daješ miloščino, naj ne vé tvoja levica, kaj dela tvoja desnica, da bo tvoja miloščina na skrivnem; in tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti bo povrnil.“

(Mt 6, 3. 4)

Iz hrepenenj in teženj se prebujamo v sveto noč. Notranje se približujemo najglobljemu, najblažjemu dogodku — rojstvu božjega Deteta. Sveta noč je praznik družine, kjer pripravimo svoja srca in jih odpremo božjemu Detetu.

Daleč od domovine smo, a naše misli in čustva so polna skrivnostnih spominov na božične praznike v domovini, kjer je bila vsa narava prekrita z belo snežno odejo. Ob jaslicah smo bili zbrani v molitvi in kakor v zamaknjenosti doživljali skrivnost čudežne noči.

Me žene in matere pa se hočemo za te praznike, polne milosti in božje dobrote, spomniti naših zapuščenih, bolnih rojakov in njihovih družin z nepreskrbljenimi otroki. In kjer je družinski oče zaradi bolezni in onemoglosti brez sredstev, tam je potrebna naša pomoč še posebno za božične praznike. Obiščimo jih in jih obdarimo z zavojem božičnih dobrot, s kakim okrepčilom in z vsem, kar more družina odstopiti iz ljubezni do bližnjega.

Zavedajmo se, da je bolezen žalostna spremljevalka življenja. Spomnimo se tistih, ki morajo v težki bolezni prenašati breme življenja in živeti samo od podpore naše požrtvovalne dobrodelne organizacije. Tem bolnikom ni dano okušati topline domačnosti, v njih srca se je naselila bolest, nemir. Svojo nesrečo vdano prenašajo z vzdihji, ki jih ne slišimo in ne slutimo. In vendar se bodo kakor nevidna antena razprostrli preko naših domovanj v Argentini, kjer živi toliko plemenitih src, ki se bodo odzvala tej naši prošnji.

Z vašimi otroki, ki so polni otroške nedolžnosti in ljubezni, obiščite in obdarujte naše bolne in zapuščene rojake. Da bi vsaj za božične praznike prethnila skrb in se razlila v blaženost svete noči.

Ker so pa zapuščeni bolniki deležni božjega usmiljenja, bomo dobra dela izvršile z božjo pomočjo, z božjo milostjo. Tako se bomo z božično obdaritvijo vedno bolj poglobljali v skrivnostno, čudežno sveto noč, ki naj nas prerodi, da bomo deležni polnosti božičnega blagoslova.

Tilda E.

Ljubosumnost med otroki

Petletna Marija sedi sredi svojih punčk, se igra z njimi, jih preoblači, umiva in češe — zraven pa čeblja: „Oh, kako ste vse moje! Kako vas imam rada, vse enako, nobene niti za las več ali manj...“

Na ta prizor sem se spomnila, ko smo v našem pogovoru med materami večkrat naleteli na besedo „ljubosumnost med otroki“. Menda ni družine, v kateri se ta ne bi pokazala v večji ali manjši meri.

Kaj je pravzaprav ljubosumnost? Ljubosumnost, bodisi pri otrocih bodisi pri odraslih nastane iz bojazni, da bi zgubili ljubljeno bitje. Že sv. Tomaž jo pojmuje kot najbolj intenzivno ljubezen, ki ne prizna delitve ali soudeležbe pri osebi, katero ljubimo. In otrok, prav vsak otrok, si v osnovi svojih starše — predvsem mater, kot svojo izključno last.

Majhnih izbruhov ljubosumnosti med otroki ni vzeti tragično, ker so čisto naravni pojavi v vsakem bitju. Zato je najbolje, da otroke prepustimo same sebi, da se med seboj sami uredijo. Kadar pa je ljubosumnost globlja, tedaj je treba iskati vzroke in povode, da pomagamo otroku premostiti ali vsaj brzdati jo. Nepravilno zadržanje lahko tako vpliva na otrokov značaj, da se mu ljubosumnost razvije v strast in s tem osenči njegovo notranje življenje, ko je že odraslo bitje. V vsaki dobi kaže otrok znake ljubosumnosti, enkrat bolj, drugič manj vidno in izrazito.

Kaj naj starši storimo ob takšnih priložnostih?

Najtežje je v najnežnejši dobi 1—2 let, ko otrok niti ne zna še dobro govoriti.

Spominjam se malega, komaj 14 mesecev starega Martina, ki je dobil toliko pričakovano sestrico. Vsi so srečni ogledovali malo bitje, medtem pa je Martin začudeno stal ob strani. Čim je s sestrico ostal sam, jo je hitro ugriznil v prstek. Mati ga je pokarala, a dogodku namerno ni hotela dati večjega pomena. Ko pa je po drugem obisku Martin sestrico ugriznil v nosek, jo je začelo skrbeti. Posebno še, ko je na dečku opazila spremembo. Preje tako vesel, se je sedaj zamišljen igral s svojimi igračkami in se ni mogel ločiti od svojega medvedka, katerega je pričel jemati celo v svojo posteljico. S svojimi velikimi, temnimi očki je žalostno pogledoval za svojo mamico. Takrat je mati z bridkostjo spoznala, da je mali ljubosumen na sestrico. Ker je bil še tako majhen, se ni znal zadržati in si je dal duška z grizenjem. Začela mu je posvečati več časa, opazovala ga je, še bolj pa sebe in obiskovalce. Te je prosila, naj o mali deklici čim manj govore. Če so ji prinesli darilo, je sama podarila Martinu malenkost. Izkazovala ji je samo toliko pozornosti, kolikor je bilo nujno potrebno. Martinu pa je pričela vsak dan posvečati vsaj malo časa samo njemu in pokazala mu je, da ga ima rada. Saj se ji je zdelo, da je mali žejen njene ljubezni. Enako, kakor smo v tem tehničnem, materialističnem stoletju vsi žejni ljubezni. Manj, ko se o njej govori, bolj hrepenimo po njej.

Kmalu je Martin začutil, da ima tudi on, kljub mali osebeci v košari, svoje mesto v materinem sreču. Nekoč je stal ob materi, ko je deklico kopala. Ko je videl, kako se sestra brani vode, kako brca in vpije na ves glas, se je veselo zasmel — in led je bil prebit. Z vsakim nadaljnjim mesecem se je videlo, da se ima bratec za zaščitnika svoje sestrice. Ko je pričel hoditi in govoriti in še posebej, ko sta oba pričela hoditi v šolo, je ljubosumnost vedno bolj plahnela. Seveda je včasih še tu in tam nastal kak majhen problem, ki pa ni bil posebno važen, ker ima otrok v šolski dobi veliko večje obzorje. Ker se razumsko razvija, je nanj lažje vplivati, da z razmišljanjem pride do pravega zaključka. In ta je, da so nam — materam — vsi otroci enako ljubljene. Vsak sam zase nam pomeni celoto, pa naj jih imamo ducat. Ni pa vsak spremljan na življenjski poti z ena-

kimi božjimi dobrotami. Marsikateri rabi več pomoči, bodisi pri telesnem ali duševnem razvoju. Zato mora mati porabiti za tistega več časa. Kadar kateri od naših otrok potrebuje svojo mamico, takrat se mu ona vsa preda. Vidi njegovo bol, njegovo hibo in mu nudi vse, kar premore. S tem pa ne krajša ljubezni drugim svojim otrokom. Le to vidi: ta od mojih otrok me trenutno najbolj potrebuje, torej njemu vse, kar mu morem dati, da mu olajšam bol, fizično ali psihično. Koliko pri tem ona sama trpi, otroci ne vidijo. Za to je materam boleča vsaka beseda ali namig otroka, ki kaže ljubosumnost do bratcev. Kadar se pojavi tak primer, ga moramo vzeti resno. Poglobiti se moramo v otroka in dognati, kaj je vzrok njegove ljubosumnosti. Mnogokrat bomo kaj hitro ugotovile, da smo ga same povzročile, nehote, s kako neprevidno besedo ali dejanjem.

Prav izredno se mora mati zavzeti za doraščajočega dekleta, ker bo čez leta tudi ona postala mati in bo videla, da med lastnimi otroki ni možno delati razlike.

Kakor povsod, so tudi pri otroški ljubosumnosti najbolj važna prva leta. Če bo mati takrat znala otroku pomagati, da jo bo prebolel, bo le-ta otroku skoro neopazna v njegovi kasnejši dobi.

Poznam 16—letnega fanta, ki je na moje vprašanje, če je ljubosumen na brate, odgovoril: „Zakaj naj bi bil ljubosumen na svoje brate? To, kar imajo mlajši, sem jaz že dobil. To kar dobivajo starejši, bom pa še dobil.“

D-ova

DOPISUJEMO SI

Spoštovano uredništvo!

Kadar koli dobim novo številko Duhovnega življenja, se mi poraja misel, ali se zadošči zavedamo, kaj nam pomeni ali kaj nam bi morala pomeniti revija kot taka.

Tisk je velesila! Veliko je napisanega o tem dejstvu, govori se vedno in povsod o važnosti pisane besede, vendar dosledni nismo. Ostajamo gluhi.

Ni vseeno, kaj čitamo! Ni vseeno, kaj kupujemo in ni vseeno, kaj nam teži na knjižni polici ali na mizi. Človeka presodimo s prijateljem, ki ga ima, ljudi presojaмо z duhovno hrano, ki jo uživajo.

Opazujem potnike. Ugotavljam, da se ogromno število moških mudi ob športnih novicah in da je le malo dam s knjigo v naročju. Revije s plehkimi novelami in novice o filmskih zvezdnikih so njihova duševna hrana.

Danes se opravičuje ločitev zakona in prešustvo pod krinko ljubezni. Izmalicene pojme bravec polagoma vsrkava. Zgled, ki nam ga nudi svet, je porazen, ko gledamo, da na splošno 'dobri ljudje' kupujejo plehko čtivo in ga tudi s tem podpirajo.

Ne zavedajo se, kako je vpliv tiška močan. Otrok, ki doma opazuje

starše, kaj berejo, jih bo tudi v tem posnemal. Poznam trgovca, ki niti pralnega praška ni zavijal v časopis, nasproten njegovim poštnim idejam in moža, ki ga je sram kupovati slabo čtivo. Ta dva sta dosledna.

In mi?

Spoštovano uredništvo!

Z vsem zanimanjem prebiram članke tega družinskega kotička in želim, da bi še naprej z iskreno in dobrohotno besedo pomagal našim družinam.

Slišala sem, da ste začeli sprejemati dopise svojih bralcev. Oglašam se s prošnjo. Ali bi hoteli posvetiti nekaj pozornosti tudi slovenskemu branju naših otrok? Starši večkrat tožijo, da otrokom ni do slovenske knjige in jih le s težavo pripravijo do branja. Ni dvoma, da so med našimi družinami tudi otroci, ki jim je slovenska knjiga kakor dober domač kruh. Ali ne bi mogli njihovi starši povedati, kako so to dosegli?

Hvaležni vam bomo.

V. B. prov. Bs. As.

— — —
S svojim predlogom ste se dotaknili enega glavnih pogojev naše ohranitve. Branja. Ponekod naša tiskana beseda živi in rodi sadove, drugod je mrtva. Gotovo ima to neposredno zvezo z vzgojo. Zato sprejemamo vašo misel in vabimo starše, da pod naslovom „Kako je moj otrok vzljubil slovensko branje“ napišejo, kako jim je to uspelo.

Uredništvo

✓ Iz očetovih zapiskov

Storjeno. Jutri zjutraj ob 9. se bo v njeni farni cerkvi uresničilo najino dolgoletno čakanje. Sedem let sprehodov, pogovorov, načrtov. Sedem let čakanja, da se z vsakim godom, z vsakim božičem, z vsako obletnico v darilih uresniči del najinih načrtov: kuhinjska posoda, pribor, knjige, dva kovčka, rjuke, prti... Ali je kaj lepšega? Oba sva iz revnih družin. Starši nama ne morejo dosti pomagati. Oče mi je dal 3000 peset.

Sin, več ne zmorem.

Več ne zmorem. V tem daru je več kot ena očetova plača po tridesetih letih službovanja. A kaj zato. Globoko sem vzljubil božjo Previdnost, ker sem videl, kako z ljubečo roko odstranja težke ovire z najine poti. Deset dni pred poroko še nisva imela stanovanja. Ostalo mi je le upanje. Na lepem sem dobil emega. Zamenjal sem ga z brati. Oni se bodo vselili v novega, jaz pa bom ostal v starem.

Sel sem si ga ogledat. Danes začno s pleskanjem. Ne vem, če bodo mogli končati do najinega povratka. Kakšni dnevi! Pohoštvo, druge potreščine, sodnija, župnišče, obleka... Komaj zdržim do večera.

A zdaj je že vse. Bolje rečeno skoraj vse. Danes opoldne sem šel sam na sprehod. Potreben sem bil nekaj ur samote, da sem razmišljal. Jutri zjutraj ob 9. bova vstopila skozi glavna vrata in se po sredi cerkve približala oltarju. Bogu, ki je veselje najine mladosti. Skozi sedem let sva čakala na ta trenutek. Šle so mimo naju grenke ure. Revna sva bila in nisva videla, kdaj bo konec najinih priprav. Koliko sva premočila! In zdaj je tako blizu...

Nisem mogel misliti. Utrujen sem in glavo imam polno tisoč reči. Nobenega posebnega občutka nimam. Pač! Kljub vsemu, molim.

Gospod, jutri bova postala eno v Tvoji in najini ljubezni. Začela bova novo poglavje najinega življenja in te prosim, da bi bil vedno z nama. Ne bo lahko, a ti nama boš pomagal. Računava s tvojim prijateljstvom. Povečaj najino ljubezen, aa jo bova imela ne le zase, ampak v obilju tudi za otroke in vse ljudi okrog naju. Naj živiva zakrament sv. zakona v vsej polnosti. Daj nama otrok. Daj nama tudi težav. In junštva v krepostih. Naj bi se najina ljubezen nikdar ne ohladila...

Malo pred povratkom sem vstopil v kavarno. Na sebi sem mel nove poročne čevlje, da bi jih malo omehčal, in poklical sem čstilca. Medtem sem se razgledoval po kavarni. V kotu sta sedela moški in ženska, oba pri kakih petdesetih letih. Mož in žena. Kaj bo z nama čez petindvajset let, ko bova imela njuno starost. Navidez sta naveličana. On bere časopis. Njej se izgublja pogled v daljavo. Ne govorita. Ali si morda nimata ničesar povedati? Sta si že vse izrekla? Ali jima življenje ne prinaša vsak dan novosti, spominov in načrtov. Moj Bog, kakšen poraz, če bi se tudi midva znašla čez petindvajset let takole v kavarni, z zgubljenim pogledom, naveličana, brez besed. V hipu se mi zazdi, da mora biti to ena od nevarnosti v zakonu. Navada. Vse moram storiti, da bo vsak najin dan nov zanjo in zame. Čeprav samo z drugo besedo ali druganim nasmehom. Samo, da naju navada ne ohladi.

Ko pridem domov, se materi vsujejo solze. Vedno joka. Predno zaspim, mislim na svoje dobre starše. Jutri se jim bo poročil tretji in zadnji otrok. Ali bom mogel tudi jaz storiti toliko za svoje? Čutim, bolj kot kdaj prej, da je bodočnost v božjih rokah. V najboljših rokah. Bolje je, da ne vemo, kaj bo jutri, kaj bo čez dve leti. Neka čudna resnost se me polasča. Postavim se pred ogledalo in nasmehnem. Ali imam že videz poročenega gospoda? (Bo še)

- anketa XII.
- dnevnik Ane Marije
- Danijelove zgodbe
- trije za zakon

Anketa XII.

„Kaj sodiš o slovenski skupnosti (o potrebnosti, vrlinah, napakah?)“
se je glasilo anketno vprašanje št. 61 mladini med 12 in 17 letom.

Tole so odgovori:

FANTJE:

„Naši ljudje se premalo zanimajo za slovensko skupnost.“

„Da bi se domovi združili.“

„Da je (skupnost) potrebna za bodoče življenje, da bo v korist državi in da bo kaj iz nas.“

„Da se mora slovenska skupnost na vsak način ohraniti, da tako pomagamo zatiranemu slovenskemu narodu.“

„Da je potrebno še bolj skupno delovanje.“

„Da mora imeti (skupnost) eno osrednjo glavo.“

„Sodim, da je vse dobro.“

„Da je potrebna. Če ne bi bilo slov. skupnosti bi mladina hodila v argentinske klube in plese.“

„Skupnost je nujno potrebna, da ne propademo versko in narodno.“

„Pri Slovencih je novica takoj naokrog. Ne vem zakaj se vsi Kranjci vtikajo v stvari drugih. Tudi preveč kritizirajo!“

„Ne sodim, ker nimam pravice, čeprav mislim biti advokat.“

„Pomanjkuje demokratskega duha.“

„Želim samo to, da bi še naprej vodili našo skupnost po krščanski poti.“

„Da bi bili bolj povezani med seboj in bolj odkritosrčni!“

„Da ima le eno napako, da govore kasteljansko. Za nas je to precej dobro, da so se ustanovili domovi, ampak mladina notri samo španske govori.“

DEKLETA:

„Da so dobri in slabi ljudje.“

„Slovenska skupnost je potrebna, da ostanemo skupaj in pomagamo svoji domovini.“

„Imeti bi morali več prireditev.“

„Nas družijo in vzgaja v slov. duhu. Je potrebna!“

„Treba je da vkup držimo in delamo!“

„Mislim, da je zelo potrebna. Žal, da ni prave edinosti med vodilnimi osebnostmi, ki bi morale biti zgled.“

„Skupnost je potrebna, da ne zavržemo slov. navad.“

„Imamo premalo vztrajnih voditeljic. Komaj se pričnemo kaj učiti je že konec.“

„Je potrebna, da Slovenci ne pozabimo svojega jezika in domovine.“

„Ustanova je potrebna, žal, da vsi ne sodelujejo.“

„Me veseli slov. skupnost.“

„V njej se počutim dobro.“

„Da so skupine, ki se preveč kislo drže, se važne delajo in so napuhnjene.“

„Skupnost je dobra, ampak ima eno napako — tiste, ki imamo 16 let gremo skupaj, druge pa spet skupaj.“

„Smo preveč samo zase. Ne pustimo, da bi se Argentinci udeležili naših iger, telovadbe in drugih zabavnih iger, ki jih zelo zanimajo. Mislim, če bi Slovenci pustili Argentincem na naše igre, bi jih s tem pridobili za duhovno življenje. Slovenci potrebujemo ljudi, ki bi v naših organizacijah delali ne le veliko govorili.“

„Premalo razumevanja med mladino in starejšimi.“

„Rada bi jo spoznala podrobneje, čeprav ne morem zaradi daljave; splošno sodim le dobro.“

„Da je dobra in potrebna.“ Sodi brez dodatnih komentarjev še 5 fantov in 6 deklet.

Organizacije, ki iščete snovi za svoje programe, pred seboj imate „kamnolom“ idej. Iščite iz njega žlahtno rudo, ki je v gornjih stavkih ni malo.

Žarko

MICHEL QUOIST

Dnevnik Ane Marije

Petek, 18. aprila.

Marija Rozalka mi je poslala tekst. „Človek kvišku.“ Čudovito je, prav dobro razumem, le strašno težko je izpolnjevati. Če bi se vedno ravnali po njem, bi postali popolni.

Takole se glasi.

Le malo je ljudi, ki so duševno zgrajeni, le malo je popolnoma uravnovešenih.

Ali jih niso vzgojili;

ali pa se sami niso nikoli vzgajali (trud odraščajočega in zrelega moža).

V vsakem človeku se srečujejo trije svetovi: duhovni, čustveni in fizični — telesni. Vsi trije se med seboj podpirajo, so povezani; vendar mora biti duhovnost najvišje, ker je najplemenitejša in najlepša. Če zamenjamo lestvico vrednot, je vzgoja, oblikovanje zgrešeno in človek se pogreza.

Nekateri ljudje hodijo s sklonjeno glavo. To ni prav, človek je bil ustvarjen, da bi bil njegov pogled usmerjen kvišku.

Ti hodiš s sklonjeno glavo, kadar ti zapoveduje telo.

Če te vodi tvoje telo in ti ubogaš, bo njegova teža potlačila vse ostalo; tvoja čustva bodo otopela, tvoj duh bo utonil.

Si popolnoma v oblasti tvojega telesa? Morda ne, le včasih. Premisli, če včasih ne hodiš s sklonjeno glavo.

Sladkosnednost, da se ne moreš odreči slaščici, kozarcu vina; telesna mehkušnost, ki ti zjutraj ne da vstati, ali pa se potem čez dan izogneš vsakemu naporu. Prijeten občutek, ki ga iščeš in okušaš brez vsakega drugega smotra, kakor tvoje lastno uživanje.

Bodi mož, bodi dekle! Naj ne zapoveduje tvoje telo! Kvišku!

Nekateri ljudje se plazijo; v njih vlada čustvo.

Čustvenost ti vlada, kadar se tvoja ljubazen, tvoje nagnjenje spremeni v strast. Če v tebi prevladuje čustvo, ohromi tvoj duh, ki ne more soditi pravično in delovati svobodno.

Nisi suženj svojih čustev? Se ti ne zdi, da ti le prevečkrat zavladajo. Se učiš predmet zaradi profesorja, ki ti je simpatičen? Ne storiš ničesar, ker profesorja ne preneseš?

Se popolnoma podrediš neki osebi, ker jo ljubiš, „da bi šel z njo do konca sveta“?

Se ne zanimaš za znanca, ker ti ni privlačen?

Danes si slabe volje. Nisi zmožen ničesar, ker te je zbolel prijateljov očitek, potrl ironičen posmeh, nekdo ti je odrekel pomoč.

Nimaš več volje za delo, ker nihče ni opazil tvojega truda, ker tvoja lačna čustvenost nima tolažbe.

Danes moliš, ker si dobro razpoložen. Prejel si pismo, tvoj prijatelj ti je izkazal pozornost, ganil te je prizor trpljenja.

Jutri ne boš mogel več moliti, ker boš spoznal, da tvoj trud ni žel uspehov, ker nekdo ni verjel tvoji dobri volji, ker te je prijatelj razočaral ali zapustil.

Ne hodiš pokonci, plaziš se, suženj!

V zgrajenem, oblikovanem človeku je duh popolnoma svoboden, vlada čustvu in telesu. Ne zaničuje ju, ker sta obe lepi in potrebni, ustvarjeni od Boga, ampak jima vlada in ju vodi.

Nekateri ljudje plavajo v zraku, njihove noge se ne dotikajo tal.

Tudi ti včasih jadraš po zraku, kadar se ti zdi, da so tvoje sanje resnica;

kadar izgubljaš čas in delaš načrte, ki jih ne boš nikoli uresničil;

kadar se ne sprejmeš takega, kakršen si;

kadar ne znaš sprejeti drugih takih, kakršni so; svoje družine, družbo, kateri pripadaš;

kadar se bojiš resnice in bežiš v svoj svet sanj.

Sanjati življenje, se ne pravi živeti ga.

Pravico imaš in moraš upati in celo sanjati v bodočnost, da moreš napredovati, nikoli pa ne, da se odmikaš od resničnosti.

Človek s svojimi lastnimi sredstvi težko obstoji pokoncu.

Telo je uporno, čustva smela — predrzna.

Potrebuje pomoči, ki ga privlači iz višine, ga podpira in notranje prenovi.

Odpri svojo dušo Bogu, On ti bo dal moči. Tvoja čustva in tvoje telo bo v твоjih rokah, ker bodo tvoje roke v Njegovih.

Priredila M. M.

Ko si bil še majhen, si se vedno spraševal: Ali je to res? Sedaj nisi več otrok, a kljub temu, ko boš bral te zgodbe, si boš ponovno stavil isto vprašanje: Ali je to resnično?

Da! Resnično je. Fantiči, ki jih boš tu spoznaval: Danijel, Janez, Jože, Rudi, Franci . . ., so res živeli, še živijo, in kar se tu opisuje, so oni resnično doživeli. Pogovori, delo, prijateljstva, pisma, sestanki . . ., vse je del stvarnosti. Tudi ljubezenske zgodbe so resnične. Je torej življenje samo, ki diha v njihovih besedah, gestah in mislih. Vsak izmed vas, fantiči, bo morda videl v njih del samega sebe, prav zato, ker imajo vsi mladi ljudje podobne probleme, čeprav v različnih okoliščinah.

Kje se godijo te zgodbe? Prvotno v El Havre, a se gode tudi v Parizu, Madridu, Buenos Airesu, ali v katerem koli mestu na svetu.

In ti, ki te ne poznam in te nikoli nisem videl, a vem, da si simpatičen. Rad te imam, ker doživljaš vse polno težkoč, ker si ne upaš o njih odkrito govoriti in ti jih nihče ni nikoli razložil. Prav zato te imam rad; in ker imaš tovariše, ker ti je všeč nogomet, ti ugaja moderna glasba, ker se trudiš in ker včasih obupuješ, a kljub temu želiš zgraditi lepo življenje, ki naj bi imelo smisel.

Če torej sprejmeš te postavke, ne prebiraj Danijelovih zgodb kot kak roman, ampak jih tudi premišluj in se skupno z njim *nauči ljubiti!*

Kar se tu opisuje, je Danijel doživel tekom treh let. V tem času je napredoval in dozoreval v svojih čustvih in v svoji osebnosti. Lahko bi razdelili vso zgodbo na štiri obdobja, ki kažejo njegovo razpoloženje in razumevanje ljubezni.

- I. Še otrok, a že na poti ljubezni.
- II. Ljubezen do samega sebe, ali neuspeh ljubezni.
- III. Odkritje "drugega" ali vaja ljubezni.
- IV. „Mislim, da bom končno lahko ljubil“.

Morda ti bodo nekatera poglavja bolj všeč kot druga. To je odvisno od tvoje stanosti in zrelosti.

Morda bi bilo dobro, da bi čez čas ponovno vzel te zgodbe v roke in jih prebiral, da bi še globlje spoznal razvoj ljubezni, ko ga boš sam doživljal.

Ne pozabi pa, da si različen od Danijela. Morda ne pripadaš istemu sloju kot on, nimaš enakih staršev, ne istih tovarišev . . . Zato

je razumljivo, da nimaš popolnoma istih problemov. Zavedaj se, da Danijela ne smeš "kopirati", temveč ga le predstaviti na tvoj primer, prirediti ideal, ki je njega vodil do cilja, na tvoje življenje.

Najbolje bi bilo, da bi se o Danijelu razgovarjal s svojimi prijatelji ali z odraslimi, ki jim zaupaš.

Želim ti, da bi resnično spoznal Danijelovo veselje, da bi sprejel kot on trud za pozabo samega sebe in predajo drugim, da bi znal ljubiti kot on.

Michel Quoist

El Havre, 18. junija 1956.

(se bo nadaljevalo)

(Se bo nadaljevalo)

(Priredil A. M.)

Trije za zakon

(On, ona in Kristus)

Najbolj srečni zakoni so vedno zgrajeni na podlagi resne priprave. Vaš zakon bo toliko srečnejši kolikor več točk bosta dosegla v naslednji anketi. Ker je čisto osebna (je ni treba ne podpisati ne oddati), zalo ima smisel in pomen le če je popolnoma iskrena. Vsa vprašanja veljajo enako za fanta oziroma dekle, čeprav so zaradi lažjega razumevanja stavljeni v moškem spolu.

TEST ŠTEV. 1

ALI SI PRIPRAVLJEN ZA ZAKON?

1. Ali imam resen namen ustanoviti zakon, lasten dom in družino?
2. Ali sem skrbel, da bi bral članke, knjige ali razprave, ki govorijo o pogojih za uspeh v zakonu?
3. Ali poslušam konference in razgovore, ki me morejo orientirati o zakonskem življenju?

DA DELOMA NE

—	—	—
—	—	—
—	—	—

	DA	DELOMA	NE
4. Ali vem, kateri so temelji za srečen zakon in družino?	—	—	—
5. Ali bi mogel naštetih vsaj deset dobrih lastnosti moža (žene) in vsaj deset napak ne-idealnega moža (žene)?	—	—	—
6. Ali imam jasen in čist pojem o ljubezni? Ali bi mogel povedati, kaj je ljubezen glede na pravilne in zmotne nazore o njej?	—	—	—
7. Ali točno poznam lastnosti dobre zaročke (časa spoznavanja)?	—	—	—
8. Ali vem, katera je najboljša starost za poroko s stališča medicine?	—	—	—
9. Ali poznam telesne in moralne nevarnosti, ki jih povzroči prezgodnja zaroka (oziroma poroka)?	—	—	—
10. Kako in v kakšnih okoliščinah spoznam pravo nevesto (ženina)?	—	—	—
11. Ali sem študiral in poznam osnovna načela družinske ekonomije, zakone varčevanja in vzroke gospodarske nesreče v družini?	—	—	—
12. Ali znam povedati, kateri so cilji in lastnosti pravega zakona, posebno med katoličani?	—	—	—
13. Če sem tik pred poroko, ali poznam zahteve svoje župnije glede krstnega lista, oklicev, prič itd.?	—	—	—
14. Ali znam gospodariti s sedanjim zaslužkom, in to tudi glede na vzdrževanje družine?	—	—	—
15. Ali sem 90% samozavesten in prepričan, da bo zakon srečen v vsakem oziru, upoštevajoč, da sem zadosti pripravljen gospodarsko, versko, moralno, telesno, značajno, v smislu za družino, itd.?	—	—	—

Razlaga: DA šteje 10 točk.

DELOMA šteje 5 točk.

NE šteje 0 točk.

Če sešteješ 100 do 140 točk, je znamenje, da si pripravljen.

Če sešteješ 50 do 100 točk, je bolje, da premisliš, se pripravljáš in čakaš...

Če pa ne sešteješ niti 50 točk, potem dolgo premišljuj in potem... se nikar ne poroči.

Mladino katerega koli družbenega porekla je treba prav vzgajati tako, da bodo zrasli možje in žene, ki bodo ne samo izobraženega duha, temveč tudi velikodušnega srca, kar je za današnji čas posebej potrebno. — Konstitucija „Cerkev v sodobnem svetu“

ZLATO VEČNEGA JUDA

Spisal: Hugo Wast

Ilustriral: Hotimir Gorazd

Prvi del

EL KAHAL

I.

SOVRAŽNIKA V SINAGOGI

Petnajstega septembra 1887 je bilo v Buenos Airesu ljudsko štetje.

Od 433.000 prebivalcev jih je bilo po tem štetju 366 judovskega rodu in vere. Ti so prebivali strnjeno po severnih in vzhodnih mestnih četrtih, v trikotniku, ki ga tvorita Córdobska in Juninska cesta, kateri reže povprek Paseo 9 de Julio.

Od tedaj je preteklo pol stoletja. Koliko je Judov v mestu danes?

Kdo ve; zakaj nekakšna sumljiva liberalna skrbnost je iz razpredelnice za ljudsko štetje izbrisala razpredelek o veri popisanih.

Siromaka statistika je obsedla misel, da mora spraviti s pota ta razpredelek. Bolj ga je zanimalo, koliko je v Buenos Airesu nebogljencev, glušcev ter potepuških muzikantov kakor pa,

koliko je katoličanov, protestantov, budistov ali teozofov.

V resnici pa je hotel le, da bi uradno prikril živo argentinsko resnico: da je ta dežela po ogromni večini katoliška.

A kljub temu drži, da se je tisti judovski trikotnik raztegnil kilometre in kilometre na daleč, proti jugu in proti zahodu; in blizu Callaoa in Corrientesa so dandanes okrožja, ki štejejo več Judov, kakor pa jih je 1887 imelo vse mesto.

Dovolj je, če vidite te ceste pod večer, ko se vračajo iz šol otroci in se starci hlade po sencah. Med talmudskimi bradami Salomonov, Jakobov in Levijev žare glavice malih Rebek in Sar v žgoči barvi zmlete paprike.

Okoli 1887 je bil med najbolj zamaščenimi kaftani na Paseu 9 de Julio kaftan Zaharija Blumenau.

Blumen je že dvajset ali petindvajset let prebival v treh prostorih z nizkim stropom v tistem starem hotelu Nacional, ki je stal do prav pred kratkim na vogalu Calle Corrientesa. Na

njegovem pročelju je človek bral učinkovite besede: „Ustanovljeno leta 1830“. Ta hotel je stoletja dolgo stal na mestu, kjer se navadna hiša postara v dvajsetih in pride sleherna ustanova ob veljavo v petdesetih letih.

Nad vrati v svojo prodajalnico je Blumen imel obešen zvitek, ki so se mimohodeči navadili nanj ne da bi si znali razložiti, kaj ta reč pravzaprav pomeni.

To je bila mezuza, molitveni zvitek, ki se ga je zmeraj, kadar je pri prihodu ali pri odhodu prestopil prag, dotaknil s tremi prsti desnice in jih potem poljubil.

V zvitku je bil spravljen kos pergamenta, na katerega je kdo ve kateri prepisovalec s čudovito obredno pisavo, ki mi prenesla nobene pomote, napisal šest vrstic iz Deuteronomija, knjige Stare zaveze. Prva vrstica je bila tista, ki pravi: „Poslušaj, Izrael, Gospod, naš Bog je eden...“

Zaharija Blumen je bil tisti Matija Zabulón, ki je s svojim dvojčkom Davidom oskrboval zvezno vojsko med paraguajsko vojno leta 1867.

Zakaj je Matija spremenil svoje ime v Blumen in kako je David izginil, o tem bo še prilika govoriti. Zaharija je pod novim imenom začel menjalnico med stebriščem hotela Nacionala. Njegovi glavni in najpomembnejši ljudje so bili pomorščaki in priseljenci z onstran morja, ki jih je kar mrgolelo okoli пристanišča.

Prodajal jim je rublje in cekine, funte in dolarje, pa azijske in afriške novce vseh vrst. Posel mu je uspeval tako, da je lahko v malo letih osnoval na Calle Reconquisti pravo pravcato banko.

A stebrišča pred hotelom ni zatega zapustil.

Tam se je poročil z Milko Mir, ki je imela olivnate oči. Te so še petdeset let pozneje čudovito sijale izza črnih trepalnic njene vnukinje Marte Blumenove.

Ljudje, ki niso nikdar poznali Milko so se spraševali, od kod je Marta ukrala te mačje, zasanjane in hkrati okrutne oči.

In tu, v senci stebrišča, se je rodil drugi Zaharija Blumen, Mártin oče, ki naj bi postal najbogatejši mož v Južni Ameriki.

V čast prvega Blumena je pravičnivo povedati, da je pripravljaj sinovo veličino s svojim delom in je postavil temelje za njegovo bajno bogastvo. Poslušajmo njegovo zgodbo!

Tisto leto je Zaharija Blumen nekega zimskega večera zaprl železna vrata svoje banke in odhitel v hotel Nacional na neke listine.

Oblečen je bil v črn kaftan, ki se je svetil na komolcih in na kolenih. Na glavi je imel klobuček ozkih krajev in zajčevine v barvi suhega grozdja. Klobuk je pokrival prikončeno lobanjo naredko poraslo z lasmi, ki so se v dvečvaljkah spuščali čez blede ušesa. Hlače je imel ozke in zelenkaste, podobne koncema dveh klarinetov, segale so malo komaj do vrha visokih čevljev.

Polt je imel blede. To je bila obredna bledica, kakor bledica kozlička, ki ga je zaklal rabin, da bi bil košer, čist in vreden, da bo v hrano judovskim vernikom. Oči so mu bile črne kakor dva kosa oglja. Svetile so se živo, zrle so radovedno in ocenjujoče. Brado je

imel črnorjavo in roke osladne, velike, alabastrno bele, s počrnelimi nohti.

Talmud, ki do zadnje podrobnosti določa, kako morajo Judje živeti, jim zapoveduje pogosto umivanje. Treba si je umiti roke, preden sedejo za mizo in ko vstanejo od nje. A Talmud nič ne govori o nohtih. Zato lahko nosi vsak dober sin talmuda nohte, kakršne barve hoče, ne da bi kaj prekršil zakon ali zapoved prerokov.

Na Calle Corrientesu je nekako ob hotelu Nacionalu klanec, ki kaže znamenja starega jeza: pred tričetrst stoletja je Río de la Plata s svojimi vodami segal prav do tu.

Zaharija Blumen je stopal po klanecu navzgor tik ob zidovih, kakor da je prilepljen na stene. Njegovi koraki so bili tihi in nagli kakor skoki kobilice.

Ko je dospel na vogal Ceste 25. maja, je zaslísal trobentanje cestne železnice. Pomignil je vozniku ter skočil na ploščad. Potem je sedel na klop, potegn timer iz žepa denarnico in plačal vozmino z zamazanim bankovcem za pet centavov.

Sprevodnik ga je prepoznal.

„Kakšno čudo, da vidi človek vas tukaj, don Zaharija.“

Bančnik je odgovoril z nasmehom:

„Sprehodek med dvorci, da ujame človek malo zraka.“

Dvorci, to so bile velike hiše iz dobe kolonialnih osvajanj, last starih mogočnikov in velikašev, obdane z velikanskimi vrtovi in nasadi, ki so včasih obsegali cele mestne četrti. Ležale so po večini na zahodu mesta. Zdaj so že polagoma izginjale, ker je porast mesta silil lastnike, da so svojo posest razmerjali in jo po kosih prodajali, da bi

se okoristili z naraslo prometno vrednostjo zemljišč.

Toda sprehajati se med dvorci je v mestu zmeraj pomenilo iti v zahodni del.

V resnici pa je Zaharija Blumen šel v sinagogo, kjer so ta večer, oziroma to noč, saj je v obcestnih svetilkah že vzplamenoval plin, nameravali obravnavati vprašanje, ki je Zaharijo zanimalo: šlo je za prodajo starega plemiškega doma Adalidov, katerih posest je obsegala četrt mestnega predela ob sredini Calle Florida.

Te prodaje posestev so ena izmed čudnih in nevarnih judovskih šeg: pravijo jim kozaka ali merpiie in jih sklepajo v sinagogi natanko po navodilih iz talmuda in v pričo vseh krajevnih judovskih odličnikov.

Sinagoga je po nauku talmuda dejanski gospodar nad vsem imetjem, ki je v lasti poganov, narodov, ki niso judovske vere. Zato ima pravico podariti ga svojim vernikom, če jo prosijo za to, in prodajati ga najboljšemu ponudniku.

Kupec plača sinagogi dogovorjeno kupnino, od katere poganski lastnik ne dobi niti beliča. Lastnik ostane seveda še naprej gospodar svoje hiše ali svojega posestva, ne da bi kaj slutil, kaka čudna dražba je tekla za njegovo imetje.

Sinagoga se za kupnino, katero je prejela, obveže samo, da bo vsem Judom v kraju in po svetu sporočila kupčijo, ki so jo sklenili v sinagogi, zato da ne bodo do konca dni poželeli tega imetja in ga tudi ne kupovali naravnost od pravega, resničnega lastnika, kakor to določajo in dovoljujejo postave vseh držav na svetu. Do tega imetja

ima v judovskih očeh od zdaj pravico samo tisti, ki ga je kupil v sinagogi.

To sporočilo vsebuje vrh tega tudi prepoved, da ne sme noben Jud vnaprej trgovati in imeti poslovnih zvez z lastnikom. Edino tisti, ki si je v sinagogi kupil pravico do njegovega imetja, mu sme posojati denar in kupčevati z njim.

Vse to ne pomeni nič v deželi, kjer judovstvo nima večjega vpliva. Kjer so pa trgovina, tisk in banke očitno v judovskih rokah, pripelje to vse nejudovsko gospodarstvo do hitrega poloma...

Dom Adalidovih na vogalu Calle Florida je ležal v soju medle plinske luči sredi razkošnih trgovin, katerih posli so najlepše uspevali. Vsaka ped zemlje je bila tu draga ko poper.

Bankir Blumen je čutil, kako ga privlači Calle Florida, živi hudournik, po katerem sta se gnala bogastvo in domišljija vse države. Vseposod ob straneh ceste je mrgolela gneča pešcev, po sredi pa so se v diru prerivale razkošne kočije vseh vrst in oblik.

Kdor bi se drznil pozeleti palače in vrt Adalidovih, se je zdelo, da mora biti zares nor. Blumen je vedel, da mislijo tako vsi ljudje v mestu, zato je upal, da v sinagogi ne bo naletel na nikogar, ki bi se upal dražiti proti njemu.

Želel je prestaviti svojo banko na Calle Florida, kjer naj bi ogromen svetlobni napis z rdečim žarom metal njegovo ime kakor grozeč napad nad mesto, ki bi se zdaj krohotalo, če bi uganilo njegove misli in namene. Toda jutri se bo morda že treslo pred njegovi mi finančnimi kremplji.

Komaj dvajset let živi v tej deželi. Komaj govori za silo njen jezik, toda

v svojih bledih žilah čuti vročo slast, ki navdaja gospodarja vsega tega bogastva.

„Florida bo moja! In Buenos Aires bo last mojih sinov. In ves ta narod bo nekdanj hlapec sinov mojih sinov!“

Ne bo jih med prebivalci ghetta manjkalo, ki bodo govorili, da sta ga zanos in lakomnost spravili ob um. Toda slabše zanje, ki ne vidijo bodočnosti za Izrael v deželi, ki se z deviško neizkušeno in od prve ure, odkar ima ustavo, ponuja vsem plemenom zemlje kakor granatno jabolko, ki se je odprlo.

Ni se treba vseh plemen enako bati, ker niso vsa enako sposobna za moderno osvojevanje. Poslanstvo meča se je končalo. Pretekla je doba Kartazanov, Rimljanov, Arabcev, Špancev, Francozov, ljudi iz železa in krvi. Železo in kri so premagale in nadomestile gospodarske zamisli.

Boljša od meča je puška. Boljši od puške je top. Boljše od topa je pa zlato. Kdor ima v rokah zlato, bo vladal močnejše in dalje kakor Cezar, kakor Filip II., kakor Napoleon.

Toda kakor niso vsa ljudstva sposobna sukati meč, tako ne znajo vsa ravnati z zlatom.

Tako je premišljal Blumen in strmel v palačo. Zdelo se mu je, da sliči drdranje Antikristovega voza na zlatih kolesih, ki ga vlečejo krščanski gospodarstveniki.

„V pol stoletja bo prišel! In bo Mesija!“

Njegovo razburjenje je zaradi teh misli bilo toliko, da so ga opazili celo sopotniki. Sprevodnik je stopil k njemu:

„Kaj ste bolni, don Zaharija?“

Bančnik ga je pogledal začudeno, z

izbuljenimi očmi. Potem se je spet potuhnil in sanjari naprej.

Na vsakem križišču je stala svetilka, pod katero so nepotrpežljivci požirali vesti iz večernikov, „Nacionala“ ali „Sud Américe“, ki so si jih v naglici kupili. Cene zlatu rastejo, delnice padajo, v poslanski zbornici done grozeči govori. Širijo se glasovi o vstaji. Vladi so dnevi šteti.

Blumen na calle Florida — „Florida bo moja!“

Blumen sanja spotoma o tem, da bodo nekega dne njegovi sinovi ali sinovi njegovih sinov poslanci ali ministri. Kateri izmed njih bo nekoč predsednik republike. Vrgel bo na tehtnico vse svoje bogastvo in vso moč sinagoge. Kdo bi ju mogel premagati?

Res ima samo enega sina, bledičnega, trinajstletnega fantiča, ki je poda-

doval njegovo ime, njegove bele žile, njegov tenki nos. Toda ko se bo fant poročil s kakim argentinskim, krščanskim dekletom, bo tista žena rodovitnejša kakor njegova lepa Milka Mir...

Sprevodnikova rezka trobenta je raztrgala nežno tkivo njegovih prividov. Sanje so bile končane in pot tudi.

Izstopil je.

Cesta je bila mračna, s pločniki iz opeke in tlakovana s prstjo — to je bila cesta, kjer je ležala sinagoga, skoraj izven zahodnega dela mesta.

Tisto malo branjarij vzdolž ceste je bilo zaprtih. Tu pa tam je samevala borna svetilka. Nekaj senc je drselo ob zidovih in naglo izginjalo v zgoščajoči se mrak.

Zaharija je premišljal naprej.

Kadar bo vsaj polovica zlata na svetu v judovskih rokah, bo sinagoga, ali pametneje Veliki Kahal v Parizu ali New Yorku lahko sprožil na svetu tako gospodarsko stisko, da bodo krščanski narodi ginili od lakote in se prodajali sami od sebe Izraelu.

In tako se bodo spolnile skrivnostne obljube 47. psalma, ki ga Judje na dan novčega leta, na praznik Roš Hašana, hero sedemkrat zaporedoma med strahotnim trobentanjem ovčjega roga, ki se ga dotaknejo samo to pot v letu: „Vihtite palme in slavite Boga z radostnimi krikli, zakaj Jehova, najvišji, bo položil in vrgel k vašim nogam vsa ljudstva zemlje.“

V teh mislih je došel do vrat sinagoge, ki so držala na zahod in so bila priprta. Odrinil jih je, brčnil kamen, ki jih je držal, vstopil ter jih za sabo zaprl.

Za dobe špancev je ta hiša morala biti poletni dvorec kakega bogatina, ki je hodil sem na oddih. Tiste čase je bil ta del mesta še sredi polja in hiše so bile s svojimi debelimi zidovi, z močnim omrežjem in neprodirnimi vrati podobne trdnjavam.

Oljenica, ki je visela v veži, je komaj za silo razsvetljevala prvo dvorišče, ki so ga obdajali hodniki z debelimi stebri. Prišel je nato v drugo vežo in do druge svetilke, ki je drhtela v vetru. Potem je stopil na drugo dvorišče brez stebrov. Tam je bil vodnjak, obrasel s trto. Še naprej je bil zid, za katerim je ležal oranžni vrt, tako gost, da je bilo že v mraku v njem docela tema.

Tam je stala sinagoga in tam sta poslovali najvišji sodišči, ki vzdržujeta enotnost in pristnost judovskega ljudstva: el kahal in el beth-din.

Kristjani mislijo, da se pravi biti Jud, izpovedovati judovsko vero. Ne domislijo se pa, da je to nekaj čisto drugega, da se to pravi pripadati narodu, ki je različen od onega, med katerim so se rodili ali žive.

Mislijo, da sinagoga ni nič drugega kakor svetišče za judovsko bogoslužje. Ne vedo pa, da je sinagoga vrh tega judovska vlada, zbornica, sodišče, šola, borza in zabavišče. Sinagoga spada med najbolj čudne in zagonetne prikazni v zgodovini.

Feničani, Kaldejci, Asirci, Egipčani. Medijci, Perzijci, Kartažani so izginili. Judje pa, njihovi sodobniki in včasih njihovi sužnji, so prebredli stoletja, so prišli do nas in s čudovitim narodnim ponosom se razglašajo za ljudstvo, ki mu je sveto pismo obljubilo gospodstvo nad svetom.

Od starega veka, ki je utonil v poplavi krščanskih narodov, ni ostalo nič drugega kakor sinagoga, nepotopljiva kakor Noetova ladja, s svojo izbrano posadko, s svojimi zakoni, šegami, obredi, krvjo in z vsemi neuničljivimi potezami svojega obraza.

Sinagoga je duša judovstva.

In duša sinagoge ni sveto pismo, njena duša je talmud.

In duša talmuda je el kahal.

In kdo ve povedati natančno, kaj je el kahal?

V nekem kotu tistega starega bivališča s tlakovanimi stebrišči in dvoriščem, kjer je stal vodnjak s trto, je bil kos stene, nepobeljene v spomin Jeruzalema in njegovega porušenega templja, na njem pa napis, ki pravi: „Zeser la šorban, spomin obupa.“

V drugem kotu pa je stalo zajetno palmovo deblo, ki se je kakor jambor dvigalo nad strehe.

Edino ljudje, ki so poznali obrednik, so vedeli, kaj to deblo pomeni. Sinagoga, kjer posluje kahal, mora biti najvišja stavba v vsem mestu. Kadar ni mogoče postaviti stolpa, postavijo jambor. Jambor je bil rešitev za leto 1887. Danes jambor ne zadostuje, zaradi domobnikov, ki so od dne do dne drznejši. Kje so palme višje nad 20 nadstropij?

In rabini so se zatopili spet v prebiranje mišne, ki je pisani Zakon, in gemare, starih razlag Zakona, ki so jih pisali nekdanji rabini. In v tej ogromni zbirki knjig, ki jo tvorita mišna in gemara in ki jo skupno imenujejo talmud, so zatrdno našli kako vrstico, ki jih je rešila dolžnosti, da bi morali zidati sinagoge do neba.

Kaj sta potem kahal in beth din?

(Bo že)

NOVICE IZ SLOVENIJE

S štajerske v Rim

V Rim so romali. V mesecu oktobru je odšlo 115 oseb iz Maribora, Ptuja, Celja in Savinjske doline v večno mesto Rim. Med romarji je bil tudi mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik.

Spotoma so se ustavili pri Mariji Kraljici sveta v Trstu, na grobu sv. Antona in Leopolda Mandiča v Padovi in v Firencah.

V torek, dne 11. oktobra, je bila v Rimu nova maša, ki jo je daroval mariborski novomašnik Aleksander Rajšp iz Sv. Jurija v Slovenskih goricah. Novomašni govornik je bil sam g. škof dr. Držečnik. V pridigi je med drugim dejal, kako je večno mesto lepa podoba večno mlade Cerkve, ki ima tukaj svoje središče; duhovnik pa je glasnik vere v Boga, v Kristusa in srednik novega duhovnega življenja. Zato je njegovo poslanstvo vedno mlado in aktualno.

Najlepše doživetje pa je bila gotovo avdienca pri sv. očetu, naslednji dan, 12. 10. Bila je splošna avdienca v baziliki sv. Petra. Take avdience se vršijo vsako sredo. Takrat se je zbralo gotovo nad 20.000 romarjev iz vseh mogočih dežel.

Ob koncu je sv. oče povabil navzoče škofo — bilo jih je okrog 10 — k sebi, da so skupno z njim podelili navzočim romarjem blagoslov. To je novi običaj, ki ga je nedavno uvedel sv. oče kot vidni izraz zborne ali kolegialne oblasti škofov.

Isti dan je škof dr. Držečnik daroval sv. mašo v slovenskem zavodu „Slovenicum“. „Slovenicum“ je kot znano leta 1964 ustanovila kongregacija za semenišča. To se je zgodilo največ po zaslugi in prizadevanju pok. p. Prešerna. Zavod pa še nima svoje hiše. Letos so gojenci gostje v lepem zavodu pri generalni hiši kongregacije „krščanskih bratov“. Trenutno je v zavodu pet slovenskih duhovnikov ki nadaljujejo študij v Rimu.

Ljubljanski nadškof pri sv. očetu.

Dne 24. oktobra je papež Pavel VI. sprejel ljubljanskega nadškofa dr. Jožeta Pogačnika. Na koncu avdience je podelil blagoslov vsem duhovnikom, vsem gojencem velikega in malih semenišč, vsem vernikom in tudi katoliškemu tisku.

Katoliški škofje Jugoslavije so zborovali. Od 20. do 22. septembra se je vršilo v Zagrebu vsakoletno zborovanje katoliških škofov Jugoslavije pod predsedstvom kardinala Šeperja. Konferenca se je udeležilo 25 škofov. Odsotni so bili štirje. Ljubljanski nadpastir je bil tedaj na obisku v ZDA.

Umrli je stolni dekan mariborskega stolnega kapitlja msgr. Mihael Umek. V nedeljo, 11. septembra 1966 je umrl v 80. letu starosti msgr. Mihael Umek, stolni dekan mariborskega stolnega kapitlja. Skoraj dve leti je trpel na bolniški postelji, trpel za stolno župnijo, da je tako v trpljenju dopolnil, kar je trideset let z besedo in živim zgledom močne vere sejal.

Msgr. Mihael Umek se je rodil v Pišecah v ugledni kmečki družini. Njegova duhovniška pot se je začela v Vuzenici, od koder je prišel v Maribor, kjer je bil vojni kurat, škofijski tajnik v letih škofovanja dveh škofov dr. Napotnika in dr. Karlina, nato je bil imenovan za stolnega župnika, leta 1960 pa je postal stolni dekan.

V imenu ljubljanske nadškofije sta se od rajnega poslovila ljubljanski generalni vikar in stolni prošt dr. Lenič in stolni dekan prof. Šolar.

Nova cerkev na Gorenjskem

Dražgoše na Gorenjskem. V nedeljo, dne 16. oktobra, je nadškof dr. Pogačnik blagoslovil novo cerkev sv.

Lucije v Dražgošah na Gorenjskem. Znano je, da so januarja leta 1942 Nemci požgali vso vas in porušili tudi lepo baročno cerkev.

Načrte za sedanjo cerkev je napravil arh. Tone Bitenc, načrte za slikana okna pa akad. slikar Stane Kregar. Cerkev je nekoliko manjša od prejšnje, toda je nekaj posebnega v oblikovanju prostora, moderna po svojih oknih in koncilski po svojih liturgični ureditvi.

V nagovoru je g. nadškof čestital Dražgošanom za tako cerkev: „Z veliko požrtvovalnostjo ste popravili vas, še z večjo ste sezidali cerkev. To je dokaz vaše žive in prisrčne vere, katera ustvarja take zaklade, kakor je ta cerkev...“

Vaša cerkev je zidana tako, da bo primerna za bogoslužje sedanjega časa. Imate tako cerkev, v kateri se boste radi zbirali k božji službi, kjer boste vsi videli na oltar in vsi skupaj opravljali daritev... Posebej moram pohvaliti tudi to, da imate zakristijo ne spredaj, temveč zadaj. V današnji dobi je skoraj predpis, da duhovnik prihaja k oltarju med ljudstvom, ki medtem poje.“

Slovenski novomašniki v letu 1966.

V preteklem letu je imela Slovenija, vse tri škofije: ljubljanska, mariborska in primorska, 26 novomašnikov. Novomašniki pripadajo: 8 ljubljanski nadškofiji, 2 mariborski škofiji, trije so iz Primorja, pet je kapucinov, 1 minorit, 1 lazarist, 1 jezuit in pet salezijancev.

med nami v Argentini

● **Oktober** — mesec naše dobrodelnosti. Kot vrsto let tako je bil tudi letos mesec oktober posvečen dobrodelnosti. Namen tega meseca je: poživiti krščansko dobrodelnost, pomagati rojakom, ki so v potrebi. Dobrodelni mesec izvede Vincencijeva konferenca s pomočjo številnih sodelavcev, ki obenem skrbijo tudi za naš verski tisk.

Že 18 let deluje med nami Vincencijeva konferenca. Lahko rečemo, da je našla obilo razumevanja in da je danes eden izmed najlepših znakov bratske povezanosti med nami.

Samo v zadnjem letu je zbrala 522.191 pesov. Darovi posameznih let pa so bili sledeči: leta 1949 — 1.695 pesov; leta 1950 — 4.738 pesov; leta 1951 — 4.261 pesov; leta 1952 — 5.144 pesov; leta 1953 — 4.516 pesov; leta 1954 — 4.439 pesov; leta 1955 — 8.420 pesov; leta 1956 — 19.950 pesov; leta 1957 — 28.682 pesov; leta

1958 — 49.547 pesov; leta 1959 — 91.465 pesov; leta 1960 — 96.400 pesov; leta 1961 — 153.710 pesov; leta 1962 — 154.177 pesov; leta 1963 — 145.594 pesov; leta 1964 — 237.104 pese; leta 1965 — 329.016 pesov in leta 1966 — 522.191 pesov.

Poleg denarja je Vincencijeva konferenca razdelila tudi več oblek, perila in obutev.

Podpore so bili deležni rojaki iz vseh krajev Velikega Buenos Airesa in iz notranjosti države. Radi bi bili več dali, a večkrat ni bilo mogoče...

● **Misijonske prireditve v Velikem Buenos Airesu.** Za lansko misijonsko nedeljo je bila med nami vrsta lepih proslav.

Pred misijonsko nedeljo so bile prireditve po posameznih krajih. V nedeljo, 9. oktobra, sta bili v Slovenskem domu v San Martinu in v Slovenskem domu v Carapachayu;

v soboto, 15. oktobra, je bila v Slomškovem domu v Ramos Mejiji; v nedeljo, 16. oktobra, pa sta bili v Slovenskem domu v San Justu in v Moronu na Pristavi. — Program je bil pester. Povsod je imel najprej govor urednik „Katoliških misijonov“ č. g. Franc Sodja, CM. Za tem je sledil pozdrav misijonarja o. Jožeta Cukalea, D. J. in domačinsko petje po traku, ki ga je poslal g. misijonar. Za konec pa je superior slovenskih lazaristov č. g. Ladislav Lenček, C. M. pokazal najnovejše skioptične slike o Indiji in o delu slovenskih misijonarjev tamkaj.

Na samo misijonsko nedeljo, 23. oktobra, je bila slavnostna prireditev v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Tudi tukaj je najprej govoril č. g. Franc Sodja, C. M. in sicer o temi: „Koncil, misijoni in mi“. Slovensko gledališče je uprizorilo Henri Gheonovo delo „Tri modrosti starega Wanga“, dramo v štirih dejanjih iz časov kitajske boksarske vstaje. Delo je režiral g. Maks Borštnik. Sceno je izdelal g. Frido Beznik. Igrali so: gg. Marijan Willempart, Maks Borštnik, Frido Beznik, Miha Gaser, Ciril Jan, Tone Mizerit, Ciril Markež, Lojze Rezelj in drugi. — Igra je dobro uspela. Igrali so jo trikrat.

● Praznik Kristusa Kralja smo proslavili s proslavo, ki je bila v Slovenski hiši. Imela je tri dele: I. Kristus Kralj v glasbi, II. Somaševanje in III. Pevski nastop.

V prvem delu smo slišali po traku Händlovo: „Glejte, prihaja vaš Kralj“ in Kühnovo: „Pridite, Kralja molimo“.

Somaševali so č. g. msgr. Anton Orehar, č. g. dr. Alojzij Starc in č. g. Jurij Rode. Homilija g. msgr. Oreharja nam je približala resnico Kristusa Kralja in naše dolžnosti do nje: ga v letu po vesoljnem cerkvenem zboru.

Za konec je pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom g. dr. Julija Savellija zapel tri pesmi: Tomčevo: „Novo pesem poje stvarstvo“, Sattnerjevo: „Tvoji smo, Sreče kraljevo“ in „Händlovo „Aleluja“.

● Molitve za rajne na dan Vseh svetnikov so bile med nami na več krajih. V Slovenski hiši sta bila najprej dva dela sv. rožnega venca, nato je č. g. msgr. Anton Orehar opravil sv. daritev, med katero je imel nagovor, po sv. maši pa se je razvila procesija k spomeniku naših žrtv. Med procesijo smo molili tretji del sv. rožnega venca. Pri spomeniku so bile molitve: „Reši me“.

Na Chacariti — največjem buenosaireskem pokopališču — se je zbralo zlasti veliko staronaseljencev. Pri sv. Neži je č. g. dr. Alojzij Starc daroval sv. mašo, pel je pevski zbor pod vodstvom g. Cirila Jakšeta, za tem pa so bile molitve v jugoslovanski grobnici.

V San Justu je obiskal pokopališče in zmolil molitve č. g. Janko Mernik, S. D. B.; v San Martinu č. g. župnik Gregor Mali; v Ramos Mejiji so imeli najprej litanije, nato govor č. g. prelata Franca Novaka in molitve za rajne; v Slovenski vasi je opravil pobožnost č. g. vikar Janež Petek, C. M.; v Moronu č. g. župnik Matija Lamovšek; v San Isidru pa č. g. Matija Borštnar.

● Slovenski narodni praznik — 29. oktobra — in dan slovenske zastave. Spomnili smo se ga z dvema prireditvama. Na večer samega praznika so se v Slovenski hiši zbrali zastopniki naših ustanov, domov, organizacij in društev. Slavje je otvoril g. Miloš Stare, tajnik NO; g. Jože Žakelj, predsednik SKAD-a je spregovoril v imenu mladine. Univerzitetni profesor dr. Tine Debeljak je razložil zgodovino slovenske zastave. Po proslavi je bila za povabljenega skupna večerja. — Svečana akademija za vse rojake pa je bila v soboto, 5. novembra v Slovenskem domu v San Martinu. Slavnostni govornik je bil g. Rudolf Smersu. Na sporedu je bila med drugim tudi krstna uprizoritev Prešernove „Lepe Vide“.

● Obletnica blagoslovitve cerkve Marije Kraljice in desetletnica rednega dušnega pastirstva v Slovenski vasi je bila v nedeljo, 13. novembra. Ob 10 je bila sv. maša za žive in mrtve dobrotnike z govorom č. g. msgr. Antona Oreharja. Pričetek popoldanskega slavlja je bilo ob treh. Nastopili so otroci in mešani pevski zbor. Otroške je pripravila učiteljica ga. Zdenka Janova. Pri mešanem pevskem zboru je dirigiral g. Mele. Spominski govor je imel g. Lovre Jan.

● Izseljenski teden v Argentini. Za prvo adventno — izseljensko nedeljo — je bila v Buenos Airesu vrsta prireditev.

V nedeljo 20. novembra, je ukrajinski škof po TV 7 daroval sv. mašo.

Navzoče so bile narodne noše z zastavami, med njimi tudi Slovenci.

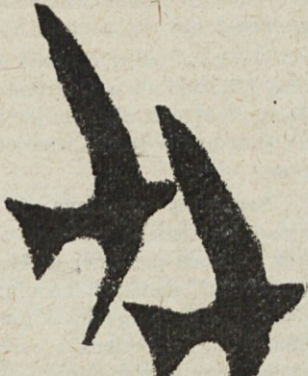
Naslednji dan je bila v gledališču San Martin, ulica Corrientes 1532 v Buenos Airesu akademija, pri kateri so sodelovale razne izseljenske skupine.

Centralna proslava je bila na samo izseljensko nedeljo v Catalina Sur — Boca pri Buenos Airesu. Buenosaireski nadškof kardinal Anton Caggiano je blagoslovil temeljni kamen bodoče izseljenske cerkve, ki bo posvečena Devici Mariji — Materi izseljencev. Botrovala je gospa soproga predsednika republike M. E. Green Urien de Onganía. Med drugimi je govoril buenosaireski župan. Sv. oče je poslal posebno poslanico. Sv. daritev so darovali izseljenski direktorji, med njimi g. msgr. Orehar, skupno s predsednikom izseljenskega odbora, škofom msgr. Raspanijem. Po somaševanju je kard. Caggiano blagoslovil temeljni kamen za novo cerkev.

NOVICE IZ SLOVENIJE

● Prefaranje. Z odlokom nadškofijskega ordinariata je bila z veljavnostjo od 1. junija 1966 prefarana vas Gorenji lazi iz župnije Sodražica v župnijo Ribnica.

● Franc Koretič, kanonik ljubljanskega stolnega kapitlja, sedaj v Ameriki, se je odpovedal kanonikatu. Obenem je zaprosil za ekskardiacijo iz ljubljanske nadškofije in je bil inkardiniran v škofiji St. Cloud v Minnesoti (ZDA).

SLOVENC V SVETU

Razstava tiska v Avstraliji

P. Bernard Ambrožič OFM, urednik avstralskih Misli, je pripravil v cerkveni dvorani v Paddingtonu (Avstralija) razstavo slovenskega svobodnega tiska v zamejstvu in izseljenstvu. Za lažji pregled celotnega razstavljenega tiska so obiskovalci dobili seznam periodikov, ki izhajajo v slovenskem zamejstvu in izseljenstvu. Listi so bili razvrščeni po državah ali mestih, kjer izhajajo. Na prvem mestu glede števila slovenskih publikacij je bil Buenos Aires v Argentini.

Občni zbor v Melbournu

Društvo Slovencev v Melbournu (Avstralija) je imelo v začetku septembra lanskega leta občni zbor. Iz-

voljen je bil nov odbor, katerega predsednik je T. Slavič.

Komunizem v Avstraliji

V Avstralski liberalni stranki za NSW se udeležuje tudi Slovenec Milivoj Lajovic. Kot član emigrant-skega sveta te stranke je govoril o komunizmu in njegovi nevarnosti za Avstralijo. Navajal je, da so v Avstraliji komunisti v parlamentu, na univerzah in na drugih mestih, kjer širijo svoj vpliv.

Duhovniške spremembe v Kanadi

Med slovenskimi lazaristi v Kanadi so meseca novembra 1966 nastale te spremembe: Superior lazaristov je postal g. Andrej Prebil CM, župnik župnije Marije Pomagaj; g. Jože Mejač CM, dosednji župnik v Winnipegu je prestavljen za kaplana k Mariji Pomagaj v Torontu, za župnika v Winnipegu pa je imenovan g. Jože Časl CM.

Življenje SAVE v New Yorku.

Odbor Slov. kat. akademskega starešinstva v New Yorku je začel v oktobru kulturne večere v poslovnem letu 1966/67. Sestanki so redno vsak drugi petek v mesecu v cerkveni dvorani na „Osmi“ s sodelovanjem članov SAVE.

V letu 1966 in 1967 so predavali oziroma bodo predavali:

Fr. Gorše, Jože Vodlan in Miro Zupančič: „Prikaz sodobne izvirne

grafike"; dr. Franc Blatnik SDB: „Rimske katakombe"; dr. Ludovik Puš: „Sodobna verska glasba"; Karel Wolbang CM: „Slovenski misijonarji in delo v misijonskem zaledju"; Rudi Večerin: „Slovenska sodobna lirika"; dr. A. Farkaš: „Problemi slovenskih novih naseljencev"; dr. F. Delak: „Zdravje in šport"; prof. Rado Lenček: „Pomen slovenskih jezikov v našem času"; inž. Ludovik Bugar: „Najnovejši razvoj tetalstva".

Misijonska nedelja v Trstu

Misijonska proslava za Slovence v Trstu je bila v Marijanišču. Na sporedu je bil najprej film „Molokay", nato srečolov. Zbrali so 23.000 lir in jih poslali slovenskemu misijonarju Pavletu Berniku v Inčijo. Misijonar Bernik sam opisuje svoje delo in potrebe v „Misijonski nedelji" za leto 1966.

Misijonska nedelja v Gorici

Veliki lepaki z napisom: „Ne poznaš ga, a je tvoj brat — pomagaj mu!", so spominjali slovenske rojake v Gorici na misijonsko dolžnost. Veliko so darovali za misijone pri mašah, kupovali misijonski tisk, zlasti brošuro „Misijonska nedelja 1966", v velikem številu so se udeležili ure molitve za misijone s pridgo pri sv. Ignaciju na Travniku, nato so se udeležili proslave v Katoliškem domu. Tu je bil najprej

srečolov za podporo slovenskih misijonarjev.

Osrednja točka prireditve je bila igra „Kaplan Klemen" v petih dejanjih, ki jo je že pred leti spisal pisatelj Karel Mauser.

NOVICE OD POVSOD

Začetek študijskega leta. Akademsko leto se je na Teološki fakulteti v Ljubljani slovesno začelo 11. oktobra. V ljubljanski stolnici so z nadškofom, velikim kanclerjem fakultete, somaševali zastopniki profesor-skega zbora, redovnih skupnosti in zastopniki slušateljev. K otvoritveni službi božji so bili povabljeni tudi študentje in študentke drugih fakultet. Kljub že začetim predavanjem so se ti odzvali v lepem številu.

V govoru je nadškof čestital akademikom, da žive v dobi tako silnega napredka v znanosti, zlasti napredka tehnike in medicine; bogoslovcem pa je čestital, da žive v pokoncilski dobi. Opozoril je našo akademsko mladino, naj si oblikuje osebnost, da bo kos nalogam, ki jo čakajo v prihodnosti. Posebej je poudaril važnost verske izobrazbe za akademike in jih povabil, naj se priključijo veroučni skupini v svoji župniji oziroma posebnemu verouku za študente, ki ga organizirajo posamezne župnije v Ljubljani.

Obisk vrhovnega predstojnika salezijancev. V nedeljo, 16. oktobra, popoldne je prišel na Rakovnik v Ljubljani vrhovni predstojnik salezijanske družbe don Alojzij Ricceri. Pripeljal se je s Svete gore pri Gorici, kjer

je bil dopoldne pri zaključku duhovnih vaj za vse salezijanske ravnatelje iz Slovenije in diaspore. V ponedeljek zjutraj je vrhovni predstojnik koncelebriral s svojimi sobraty v Marijinem svetišču na Rakovniku. Po slovesnosti je nadaljeval pot v Zagreb.

● Šola za bolničarke v Maleziji

Na pobudo glavnega nemškega katoliškega urada za pomoč deželam v razvoju, bodo v kratkem zgradili v Petalingu Jaya na Maleziji novo središče za izoblikovanje bolničark. Šola bo priključena bolnišnici, ki jo vodijo frančiškanske misijonarke. Malezija ima 11 milijonov prebivalcev, a samo tri zavode za šolanje bolničark. Novo središče bo obiskovalo 200 gojenk.

● Pomoč nemških otrok

Nemški katoliški otroci so zbrali 110.000 dolarjev v korist zavoda za paralitične otroke v Južni Afriki. S temi fondi bodo kupili tiskarske stroje, ki bodo omogočili paralitičnim otrokom tega zavoda, da bodo dosegli poklicno usposobljenost kljub svoji bolezni.

● Beneška Slovenija

Nov župnik pri Sv. Lenartu. 2. oktobra je bil v tej fari slovesno ustoličen za župnika g. Adolf Dorboló, doma v Nadiški dolini. Od mašniškega posvečenja, leta 1959, do imenovanja za župnika je bil kaplan in katehet ondodne srednje šole v Sv. Lenartu, zato pozna svoje župljane in krajevne navade, zlasti njihov domači jezik.

● Dekanija Žužemberk. Arhidiakon:

Dekan: Mihael Zevnik, župniš. upravitelj v Dobrniču. Ajdovec (648 duš): žup. upravitelj Miloš Briški; Ambrus (781): žup. upravitelj Ciril Zajec; Dobrnič (1610): žup. upravitelj Mihael Zevnik; vikar-pomočnik: Janez Voljč; Hinje (1268): žup. upravitelj Vinko Klemenc; Krka (1;75): žup. upravitelj prof. Jože Gregorič; Sela pri Šušberku (398): žup. upravitelj Alojzij Zupanc; Zagradec (930): žup. upravitelj Janez Ostrončič; Žužemberk (2100): žup. upravitelj Anton Jakoš.

● Vojaki za gobavce

Neko vojaško okrožje v Washingtonu je zbralo nad 1.000 dolarjev da pomagajo gobavcem, ki so v bolnišnici v Ben San, 28 milj daleč od Saigona.

● Spominska plošča Vinku Vodopivcu

Vinko Vodopivec je bil eden najboljših ljudskih skladateljev. Odkritje plošče je bilo 9. oktobra 1966 v Kromberku pred cerkvijo. V tem kraju je ustvaril večino svojih del. Pevski zbori so sodelovali le z Vodopivčevimi skladbami. „Pobratimijo“ so zapeli vsi zbori skupaj. Spomin priljubljenega skladatelja so počastili s številnim obiskom.

● Gorica

Lepa slovesnost na Sveti gori. V nedeljo, 16. oktobra, je bila na Sv. gori koncelebrirana sv. maša salezijanskih duhovnikov in njihovega vrhovnega predstojnika iz Turina, Riccerija. Sv. maša je bila v latinščini, le berilo in evangelij v slovenščini ter vmesne mašne pesmi.

SVE TOVNE NOVICE

● Sv. Jožef, 18. marca

Obredna kongregacija je na prošnjo mnogih škofov in s privoljenjem sv. očeta določila, da bomo letošnje leto praznik sv. Jožefa, zavetnika vesoljne Cerkve, obhajali 18. marca. Vzrok spremembe je sovpadanje 19. marca 1967 s praznovanjem cvetne nedelje.

● Msgr. Fasolino, član Akademije

Argentinska Narodna akademija za zgodovino je imenovala msgr. N. Fasolina, nadškofa v Santa Fe, za člana imenovane akademije, kot zastopnika prov. Santa Fe. V akademijo ga je sprejel nje predsednik dr. R. Zorroaquin Becú.

● Razdelitev cerkvenih posestev

Škofje države Ekvador so podarili državi 20.000 hektarjev zemlje, ki je bila doslej last Cerkve, da jo razdeli med potrebne. Država bo zemljišča razdelila med 1.500 družinami.

● Koliko so škofje stari?

Med 1765 krajevnimi škofi v Cerkvi jih je 10 mlajših od 40 let, 204 so med

štiridesetim in petdesetim letom, 601 med 50 in 60, 558 med 60 in 70, 146 med 70 in 75, 246 škofov pa je starih nad 75 let. Med celinami ima največje število mladih škofov Afrika. Evropa ima največ starih škofov. Med 246 krajevnimi škofi jih je 62 starih nad 75 let.

● Kardinala Spellman in Lienart ostaneta

Nadškof v Lillu (Francija), kard. A. Lienart in newyorški nadškof, kardinal Spellman, sta v smislu najnovejšega papeževega odloka o starostni meri za škofo ponudila svoj odstop. Pavel VI. pa je obema kardinaloma naročil, naj vodita svoji škofiji naprej. Kardinal Lienart je zdaj star 82 let in je najstarejši med francoskimi škofi. Kardinal Spellman je star 77 let.

● Srečanje Franciškovih sinov

Dne 4. oktobra 1966 so anglikanski in katoliški frančiškani prvič skupno praznovali god svojega redovnega ustanovitelja. V cerkvi sv. Frančiška v New Yorku so opravili skupno molitveno bogoslužje.

Molitev za mojo ženo

Moj Bog, na svetu so taki zakonski možje, ki so pozabili na svoj poročni dan. Zahvalim se ti, da jaz ne spadam mednje.

So tudi taki zakonski možje, ki ženi doma nikdar ne pomagajo: ne pri pomivanju, ne pri skrbi za dom.

Jaz pa pomagam.

So tudi takšni, ki dajo svoji ženi premalo denarja za gospodinjstvo, samo da bi sami imeli čimveč v žepu.

Jaz nisem te vrste.

So pa tudi možje, ki popolnoma pozabijo moliti za svojo ženo.

Med te spadam tudi jaz.

Molim sicer za poganske otroke, za duše v vicah, za mohamedance, da bi se spreobrnili.

Ime tega človeka pa, ki se je z obljubo zavezal, da me nikoli ne bo zapustil, dokler naju smrt ne loči, ki mi dan za dnem zvesto stoji ob strani, je skoro izginilo iz mojega molitvenega življenja.

Gospod Bog, ali sem enostavno prezrl ali pozabil prositi tvoje pomoči?

Ker jim dam pač dovolj denarja za gospodinjstvo,

ker imamo pametnega zdravnika,

ker me zveličanje njene duše nič ne srkbi, saj hodi v cerkev in moli?

Ali sem morda podcenjeval tvoj blagoslov?

Ali pa sem sam sebe imel za tako pametnega, da začasno ne potrebujem tvoje pomoči za svojo ženo.

Verjetno je bilo oboje, zraven tega pa še dejstvo, da tako težko pridem do skupne molitve.

Zato sem seveda tudi pozabil, da bi se ti po večletnem zakonu zahvaljeval, da si mi dal prav tole ženo, tole modro ženo.

Priznam ti: vsa moja skrb, najboljši zdravnik in največje vsote za gospodinjstvo ne morejo biti nadomestek za blagoslov, tvoj blagoslov, tvojo pomoč, tvoje varstvo.

Ko so otroci prihajali na svet, sem seveda pristržno molil, prav tako tudi takrat, ko je bila žena bolna.

Tvoje roke čakajo, da jih s svojimi molitvami pokličem tudi nad mojo ženo.

Priznam, da sem podcenjeval njeno delo v gospodinjstvu, ko je bila dolge dneve sama z otroki.

Priznam, da sem precenjeval svojo pomoč, svojo tolažbo in končno — svojo ljubezen.

Zato te prosim: Ohrani jo zdravo, napravi jo veselo, blagoslavljalj jo, daj, da prideva skupaj k tebi. Dá, da ji likanje, čiščenje in kuhanje ne bo čez glavo zraslo, da bo vedno še našla mirno četrto ure, v kateri bo prebrala kako knjigo in se obrnila k tebi. Daj, da ne bo noben dan minil, ko ji ne bi pomagal tudi — z molitvijo. Saj tvoja roka čaka na to.

(Paul Roth)

SVETOVNE NOVICE

● Zakaj več katoličanov in manj duhovnikov?

V zadnjih mesecih je izšla v Londonu statistična knjiga, ki jo je pripravil angleški izvedenec na področju duhovniških poklicev, p. James Forrestal.

Po tej statistiki je bilo v preteklem letu vseh svetnih duhovnikov 283.538; za dobo petih let to pomeni porast za 2.7 odstotka. Redovnih duhovnikov leta 1965 pa je bilo 142.277, kar pomeni za enako dobo porast za 4.2 odstotkov.

Kljub temu porastu pa se je računsko razmerje med številom katoličanov in med številom duhovnikov poslabšalo. Število katoličanov je v zadnjih petih letih naraslo za 12.8 odstotka. Sedaj je na svetu okrog 512 milijonov katoličanov.

● Novi duhovniki za Južno Ameriko

Družba sv. Jakoba apostola, ki jo je ustanovil bostonski nadškof kard. Cushing, da bi pomagala lajšati pomanjkanje duhovščine Južne Amerike, je poslala nadaljnjih 11 duhovnikov v Južno Ameriko.

● 68 cerkva v enem letu

V teku lanskega leta so zgradili na Holandskem 68 novih katoliških cerkva. Od druge svetovne vojne dalje so zgradili na Holandskem 2536 novih cerkva in 160 kapel. Od leta 1960 dalje izdeluje načrte za nove cerkve posebna medškofijska komisija za cerkveno arhitekturo.

● Duhovniki med delavci

V štirih velikih avstrijskih tovarnah dela trenutno 50 avstrijskih, italijanskih, švicarskih in jugoslovanskih duhovnikov in bogoslovcev. Namen poskusa je, da bi se duhovniki in bogoslovci seznanili z življenjem delavcev ter z njihovimi problemi. Lani se je tega poskusa udeležilo le deset duhovnikov in bogoslovcev.

● Apostolat na morju

Na otoku Elbi je bil kongres za apostolat na morju. Uvodni govor je imel genovski nadškof kard. Siri. Na kongresu so razpravljali, kako bi organizirali učinkovito dušno pastirstvo med mornarji, uslužbenci na ladjah in pristaniščih ter med potniki.

UVODNIK	1 Leto Gospodovo 1967!
MISEL TEGA MESECA	2 Novoletno razmišljanje
KONCIL	6 Kako je nastal osrednji dokument II. vat. zbora?
BOGOSLUŽJE	11 Zakramenti so dejanja Jezusa Kristusa
MORALNI PROBLEMI	33 Urejevanje rojstev
VZORI IN DOGODKI	16 60-letnica kronanja 26 Iz dnevnika Janeza XXIII
CERKEV V SVETU	19 Življenje in vzgoja v deželah za železno zaveso 23 Tekma za mir 29 Živahni dialogi v Carigradu
V DRUŽINI	34 Sveta noč v zapuščenih bolniških sobah 35 Ljubosumnost med otroki 37 Dopisujemo si 38 Iz očetovih zapiskov 62 Molitev za mojo ženo
FANTJE IN DEKLETA	40 Anketa XII 42 Dnevnik Ane Marije 44 Danijelove zgodbe 45 Trije za zakon
ROMAN	47 Zlato večnega Jüda
NOVICE	53 Novice iz Slovenije 55 Med nami v Argentini 58 Slovenci v svetu 61 Svetovne novice

POJASNILO: Spoštovani naročniki! Prepričani smo, da boste prav razumeli zvišanje naročnine v Argentini in v drugih državah. K povišanju silijo vsako leto močno naraščajoči tiskarniški stroški. Hvaležni vam bomo za razumevanje!

NAROČNINA: Celotna naročnina v Argentini in obmejnih državah 1.600.— pesov; v ZDA in v Kanadi 7 dolarjev; v Avstriji 125 šilingov; v Italiji 2.800.— lir; drugje protivrednost dolara.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pis., Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

Kanada: Ivan Marn, 131 Treeview Drive, Toronto 14, Ont., Canada.

Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Italia.

Avstrija. Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejujeta dr. Stare Alojzij in Rode Juri. — Editor resp.: msgr. Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Bs Aires, Reg. de la Prop. Intel. No. 843.966.

Tiska Vilko SRL, Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina.

Luč narodov je Kristus. Cerkveni zbor želi razsvetliti vse ljudi s Kristusovo lučjo. žarečo na obrazu Cerkve, označujoč evangelij vsemu stvarstvu. Gre za to, da bi vsi ljudje, ki so danes z družbenimi, tehničnimi in kulturnimi vezmi med seboj vedno tesneje povezani, mogli doseči tudi popolno edinost v Kristusu.

Cerkveni zbor v dokumentu o Cerkvi, šte. 1.

Ovitek in notranja oprema: arh. Vombergar Jurij

